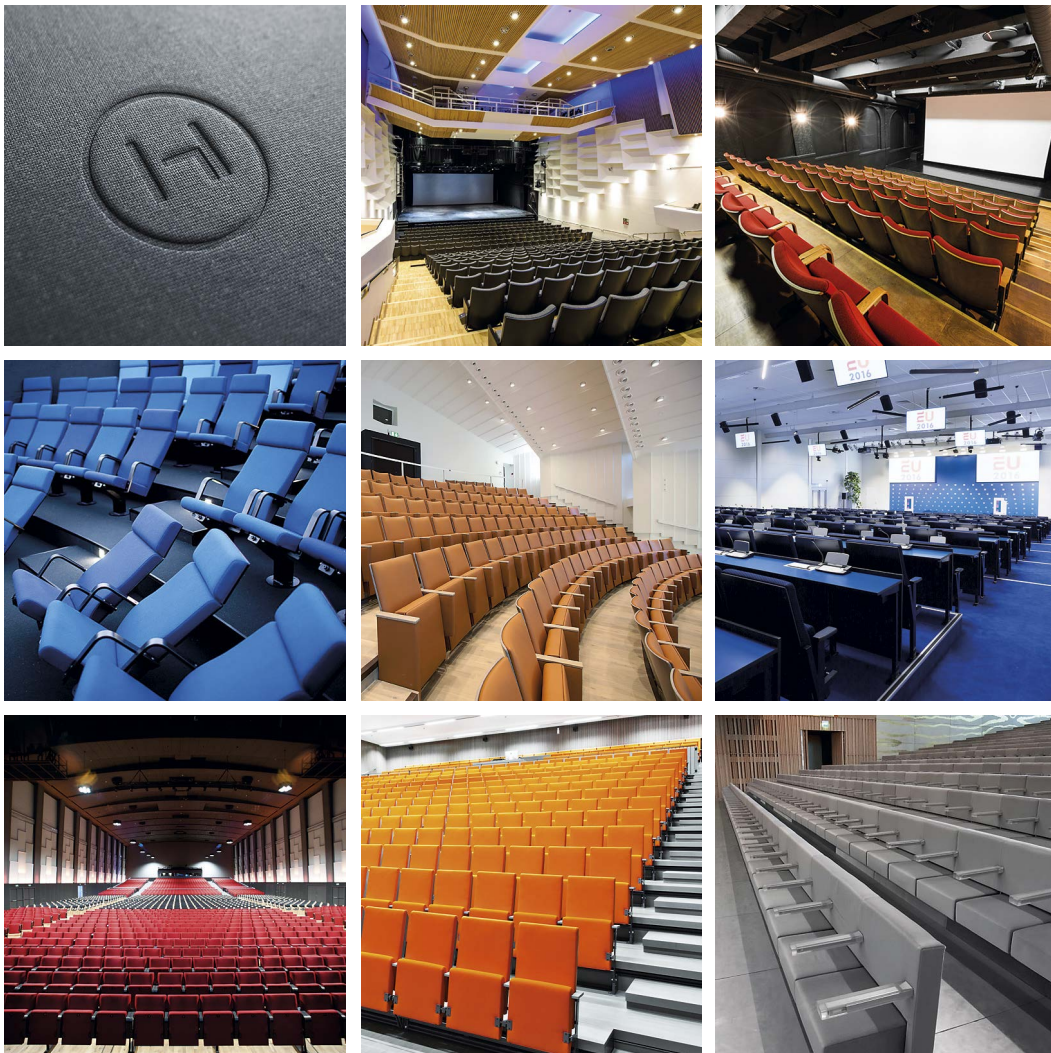

HAMARI KALUSTAA AUDITORIOT

Hamari on kokenut auditoriokalustamisen ammattilainen. Siksi yhteistyö kanssamme säästää aikaa ja lisää laatua. Räättälöimme kuhunkin kohteeseen ilmeeltään ja toimivuudeltaan optimaalisen kokonaisuuden. Halutessasi saat kauttamme koko paketin ensimmäisestä ideasta viimeisen istuimen asennukseen.

Ota yhteyttä niin kerromme lisää.

HAMARI
auditorium furniture solutions

HAMARI auditorium furniture solutions Oy
Runeberginkatu 34 E // FI-06100 Porvoo Finland // mobile 050 502 4731 // www.hamari.pro

MIKÄ ON ARKKITEHTUURIN ROOLI
TULEVAISUUDESSA? KUINKA AINEETONTA
ARKKITEHTUURI VOI TULEVAISUUDESSA OLLA?

VILLE GEITEL

Katseet tulevaisuuteen

Suomen 100-vuotisjuhlavuonna SAFA viettää 125. juhlavuottaan. Juhlavuonna on syytä katsoa menneen lisäksi tulevaisuuteen. Otaniemessä järjestettävät Arkkitehtipäivät on juhlavuoden päätapahtuma.

Tämän vuoden teema *Horizons* maalailee ammatin tulevaisuudenkuvaa neljän kiinnostavan puhujan voimin. **Achim Menges, Lina Ghotmeh, Liam Young** sekä **Rainer Mahlamäki** peilaavat puheenvuoroillaan arkkitehdin työn muutosta ja tulevaisuutta, Suomessa ja ulkomailla. Päivillä pohditaan muun muassa sitä, miten digitaalisiaatio, robotiikka ja monialainen yhteistyö muokkaavat arkkitehdin ammattikuvaa.

Digitalisaatio ja uudet teknologiat muovaavat elinympäristöämme. Muutos heijastuu siihen, miten elämme: sosiaaliseen kanssakäymiseen, työn tekemiseen, tulevaisuuden asumiseen ja kaupunkirakentamiseen. Virtuaalitodellisuus ja lisätty todellisuus luovat uusia kerroksia olemassa oleviin tiloihin. Erilaiset sovellukset, kuten Facebook Spaces, mahdollistavat ajan viettämisen muiden ihmisten kanssa virtuaalisissa tiloissa. Tilan käsite on jatkuvassa muutoksessa.

Miten muutokset heijastuvat arkkitehtuuriin ja arkkitehdin työkuvaan? **Rem Koolhaas** kohautti viime vuoden AIA:n (American Institute of Architects) Arkkitehtipäiviä vastaavassa jokavuotisessa seminaarissa toteamalla, että arkkitehtuurin suurin arvo tulevaisuudessa ei välttämättä ole arkkitehtuuri rakennusten muodossa.

Liam Young, yksi Arkkitehtipäivien pääpuhujista, on sitä mieltä, että arkkitehtien potentiaali menee hukkaan, mikäli ammattikunta suunnittelee pelkästään rakennuksia. Hänen mielestään uudet teknologiat avaavat arkkitehteille mahdollisuuden harjoittaa ammattiaan monipuolisesti, eri rooleissa. Lisäksi häntä kiehtovat arkkitehtien mahdollisuudet virtuaalisen ja lisätyn todellisuuden välittämien kokemusten sovitajina sekä mahdollisuudet suunnitella konkreettisten projektien lisäksi virtuaalisia projekteja.

Nämä uudet näkökulmat johdattavat kiinnostaviin kysymyksiin. Mikä on arkkitehtuurin rooli tulevaisuudessa? Kuinka aineetonta arkkitehtuuri voi tulevaisuudessa olla?

Globaalien tulevaisuudennäkymien lisäksi Arkkitehtipäivillä tutustutaan paneelissa ja ekskursiolla pääkaupunkiseudun ja erityisesti Otaniemen kaupunkikehitykseen. Päivät huipentuvat SAFA 125 -juhliin Taupatumakeskus Telakalla.

Toivon näkeväni mahdollisimman monia teistä Arkkitehtipäivillä juhlimassa 125 vuotta täyttävää SAFAA!

PARAFON[®] STEPTM

TUNNELMA ON KATOSSA

PARAFON Step tuo uutta tyyliä akustiikkalevyihin.
Asennus käy helposti ja mahdollisuudet yhdistellä
värejä sekä tasoja ovat loputtomat.

Kokeile ja inspiroidu
PAROC.FI/STEP

 PAROC[®]
Better built environment

6

3 PÄÄKIRJOITUS

Katset tulevaisuuteen *Eva Geitel*

6 HAASTATTELU

Edelläkävijä, vaikuttaja, arkkitehti *Jonas Malmberg*

10 PUHEENJOHTAJALTA

Ei vaieta vaikeistakaan asioista *Leena Rossi*

12 TAPAHTUMAT

12 Laadusta tinkimättä – hinnassa säästämättä

Lennart Lang

13 Kaupunkien aika *Hiikka Lehtonen*

16 Ajatuksia kaupunkiasumisen tulevaisuudesta

Iida Kalakoski

18 KESTÄVÄ KEHITYS

Kiertotaloutta rakennusallalle *Pekka Hänninen*

22 NÄYTTELYT

Tallinnan museon kasvojenkohotus *Tarja Nurmi*

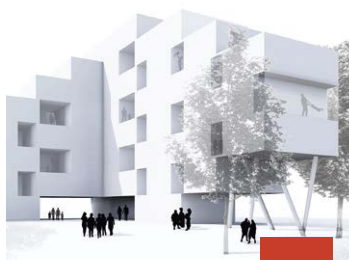
26 KOLUMNI

Kunnan itsehallinnon ydin kirkastuu *Lauri Jääskeläinen*

28 KILPAILUT

28 Uutta asumista Hyvinkäälle *Hannu Huttunen*

30 Otaniemi täydentyä *Sari Nieminen*

16

18

34 TOIMIKUNNAT

Sivuhavaintoja joustavuudesta *Kari Nykänen*

40 MUISTOKIRJOITUS

Arno Savela 1935–2016 *Leena Kekkonen ja Heikki Miettinen*

43 OPISKELIJAT

Täältä tullaan, Makkara! *Havu Järvelä*

44 MARK

Maisema-arkkitehtuurin tutkimuksen pioneeri

Annaleena Puska

ILMESTYYS: vko 20
12 numeroa vuodessa
69. vuosikerta
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFA:n, MARK:n, ATL:n ja
SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, au.safa.fi, @au_uutiset

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 040 169 2213
Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Lönnberg Print & Promo

LEHTILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jäsensiat@safa.fi

ILMOITUSMYNTI:
Jussi Piha, puh. 050 522 5475
Timo Lepistö, puh. 044 534 9878
etunimi.sukunimi@saarsalo.fi

KANSIKUVA:
Fazer, vierailu- ja kokouskeskus,
Vantaa, vuosi 2016, Arkkitehtitoi-
misto K2S. Kuva Mika Huisman.

Ilmoitusaineiston jättöajat:
au.safa.fi

ILMESTYMISSAJAT 2017:		
Nro	*Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
6–7 2017	29.5.	15.6.
8 2017	14.8.	31.8.
9 2017	11.9.	28.9.
10 2017	9.10.	26.10.
11 2017	6.11.	23.11.
12 2017	1.12.	20.12.

*(Ilmoitusvaraukset viikkoa ennen ja toimitettava aineisto kahta viikkoa aikaisemmin.)

Edelläkävijä, vaikuttaja, arkkitehti

SAFAn ensimmäinen naispuheenjohtaja Gunnel Adlercreutz oli puheenjohtajana SAFAn 100-vuotisjuhlien aikaan vuonna 1992. Pitkäaikainen vaikuttaja muistellee ammattikuntamme ja liittomme vaiheita.

100-VUOTISJUHLIEN AIKAAN OLII
VAHVA AJATUS SIITÄ, ETTÄ HYVÄ
ARKKITEHTUURI LUO KAIKILLE HYVÄÄ.

SAFAn 100-vuotisjuhlien aikaan puhuttelivat lama ja taksat. Aiheet tuntuvat nyt kaukaisilta, mutta mikä arkkitehtien työssä on 25 vuodessa säilynyt? Entä muuttunut? – Yhä, kaikista luottamustehtävistäkin eläköityneenä, osaan jotenkin katsoa maailmaa vain eteenpäin ja luotan tulevaisuuden suomiin mahdollisuuksiin samalla tavalla kuin aina ennenkin.

Arkkitehdin täytyy yhä osata ratkaista ongelmia toimintakenttensä mukaisissa mittakaavoissa – rakennuksen detaljeissa, kaavoituksen kysymyksissä tai yhteiskunnallisella tasolla. Kolmiulotteisen, tai aika huomioiden neliulotteisen, hahmotamiskyvyn tarvekaan ei ole kadonnut mihinkään.

100-vuotisjuhlien aikaan tietotekniikka teki läpimurtoaan suunnittelukentälle, ja se on tullut jäädäkseen. Mielestäni myös piirustustaito eli ajatuksen ja käden yhteistyö on yhä tarpeen. Tietokoneella syntyy edelleen suunnittelun joka vaiheessa harhaanjohtavan valmiin näköistä jälkeä, ikään kuin liian valmiita ratkaisuja.

Varmasti arkkitehtikunnan työkenttä on nykyään entistä monimutkaisempi ja vaikeampi, varsinkin kun hankkeiden aikataulut jatkuvasti kiristyvät. Kilpailuttamiskulttuurin mukana on tullut vanhenevien referenssien murhe. Tietenkin jotkin suunnittelukysymykset ovat erityisiä ja edellyttävät erikoistumista, kuten sairaalat, mutta mielestäni monipuoliset kokemukset ja vaihtelevat tehtävät edistävät arkkitehtonisesti innovatiivisia lopputuloksia. Arkkitehti pääsee katsomaan erityyppisiä kohteita tuorein silmin.

Toisaalta omiin tietoihin nojautuminen voi olla vaikeaa. Esimerkiksi rakennusten lisääntyvä tekniikka ja energiakysymykset kosteusriskeineen ovat muualla lukkoon lyötyjä päätöksiä, joista poikkeaminen voi olla suunnattoman työlästä. Samalla kilpailumaailma on tuonut syyllisten ja syntipukkien hakemista, jos – tai melkein päin – monimutkaisessa prosessissa jokin asia menee hieman vikaan.

Totesit Dipolissa 100-vuotisjuhlan puheessasi, että suomalaiset voivat pärjätä yhdistyvässä Euroopassa vain vankan osaamisen voimalla, ja pelkäsit, että arkkitehtuurimme kansainvälinen arvostus ja muut saavutukset voidaan tuhota nopeas-

tikin. Maailmanmaine lieenee säilynyt, mutta miksi kotimaassamme ammattimme on valahtanut arvostetuimpien joukosta?

– Maailmanmaineemme nojaa yhä samoihin vanhoihin nimiin, mutta luulen näin olevan kaikkialla. Tuskin kadunmies muuallakaan tuntee muita kuin aivan huippunimiä, joita **Alvar Aalto** edustaa.

Sankarien roolit ja palvontakulttuuri ovat suurelta osin hävinneet, mikä koskee monia muitakin korkeakoulutettuja ammattilaisia. Varmaan tämä on ollut yhteiskunnassamme tarkoituksellistakin, mutta myös raamit luomiselle ovat pienentyneet ja kaiken kyseenalaistaminen on yleistynyt.

Rakentamisen osapuolten määrä on kasvanut. Pääsuunnittelijan rooli osaltaan kohensi asemaamme, mutta silti arkkitehdin ja tilaajan välinen suora vuorovaikutus on ohentunut. Väliin on tullut muiden muassa rakennuttajakonsultti, jolla on arkkitehtia suurempi valta esimerkiksi suunnittelijaryhmän valinnassa. Saako tilaaja vielä tilaisuuden löytää suunnitteluprosessin aikana uusia mahdollisuuksia, joita hän ei hankkeen alkaessa edes osannut haluta?

Liiton 100-vuotisjuhlan teema oli ”Arkkitehtuuri – Elämän laatu”. Nyt juhlietaan motolla ”Luovuus, taito, tulevaisuus”. Onko teema kääntynyt yleisemmästä hyvästä kuvastamaan puolustettavaa ammattilaishoolia?

– 100-vuotisjuhlien aikaan oli vahva ajatus siitä, että hyvä arkkitehtuuri luo kaikille hyvää. Lamavuosista huolimatta ammattikunnallamme oli vakaa usko hyvään tulevaisuuteen. Eurooppa avautui meille, rautaesirippu oli väistynyt ja maailma oli täynnä mahdollisuuksia, vaikka ajat olivatkin suunnittelijakunnalle kovat.

Kenties työttömyyteenkin suhtauduttiin eri tavoin: aina löytyi jotakin tekemistä, vaikka oman alan ulkopuolelta tai ulkomailta, mikä monelle tuntui luonteelta. Arkkitehdin ammatti on haastava omassakin maassa, ja lopulta harva on jaksanut siirtyä täysin uusiin ympyröihin.

Ehkä tänään ”minä” on ”meitä” tärkeämpää. Meneillään olevan juhluvuoden teemaa voi jakaa osiin: luovuus on uuden avaamista, taito tuo keinoja ja tuloksena syntyy uusi tulevaisuus.

KUKA?

- > Gunnel Adlercreutz, syntynyt vuonna 1941.
- > Valmistunut arkkitehdiksi TKK:sta vuonna 1968.
- > SAFAn, BDA:n ja AIA:n kunniajäsen, RKL:n kunniajäsen, kunniaprofessori, tekniikan kunniatohtori (TKK ja Chalmersin teknillinen korkeakoulu Göteborgissa).
- > Työskennellyt Espoon kaupungin asemakaava-osastossa 1970–1974, talonsuunnittelussa 1975–1979, Arkkitehtitoimisto A-Konsultit Oy:ssä 1975–1979, Rakennustietosäätiö RTS:ssä 1995–2007.
- > Perheeseen kuuluu arkkitehtiaviomies, kolme lasta, kymmenen lastenlasta ja vaihteleva määrä koiria.

PÄÄSUUNNITTELIJAN ROOLI
OSALTAAN KOHENSI ASEMAAMME,
MUTTA SILTI ARKKITEHDIN JA
TILAAJAN VÄLINEN SUORA
VUOROVAIKUTUS ON OHENTUNUT.

Olit vuonna 1992 Alvar Aalto -mitalin saajasta päättäneen toimikunnan puheenjohtaja. Mitä täyttää tänä vuonna 50 vuotta. Tarvitaanko tällaisia palkintoja vielä?

– Minulla oli kunnia toimia raadin puheenjohtajana, kun Glenn Murcutt sai mitalin. Hän koki sen valtavana huomionosoituksena ja on sittemmin lähes kotiutunut Suomeen monella tavalla.

Parhaimmillaan palkinnot luovat mahdollisuuden keskustelulle ja antavat sille tilaa – edes pieneksi hetkeksi. Nykyaikainen tavoitehakuinen media tarvitsee erityisen syyn huomioon. Tässä lienee palkintojen suurin merkitys. Mikäli palkinnot nostavat tietoisuutta arkkitehtuurin ja hyvän rakennetun ympäristön mahdollisuuksista, niillä on perusteltu sijansa.

Valmistuit arkkitehdiksi vuonna 1968. Millainen nuoren naisarkkitehdin maailma ja mahdollisuudet olivat tuolloin ja myöhemmin?

– Nyt lähtisin varmaankin opiskelemaan jotakin lisää täydentääkseni ammattiin tähdänneen arkkitehtikoulutuksen antamia valmiuksia. Ehkä juridiikkaa tai luonnontieteitä. 1960-

luvulla se ei tullut edes kysymykseen. Olen vakuuttunut, että monta erilaista tapaa ajatella ja lähestyä on aina hyödyksi.

Heti valmistuttuani vietin perheeni kanssa jakson Yhdysvalloissa, jossa suunnittelevia naisarkkitehteja ei käytännössä ollut. Pääsin silti suunnittelutehtäviin, ja koen olleeni sielläkin tasaveroisin. Päädyin sitten monien vaiheiden jälkeen sivuun suunnittelutyöstä, mutta koin monipuoliset tehtäväni aina minulle sopiviksi.

Rakennustietosäätiössä tekemäni uran ohella SAFAssa vaikuttamisen aika oli ovia avaavaa ja antoisaa. 1980-luvulla järjestelin joitakin Alvar Aalto -symposiumeja, ja sen jälkeen eteeni tuli omilta tuntuneita, kansainvälisiä tehtäviä. Olen aina nauttinut tilanteista, joissa kaikuu monien kielten ja kulttuurien sekoitus. Tuolloin esimerkiksi avautui pohjoismaisen yhteistyön ja UIA:n haasteellinen kansainvälinen kenttä.

En ole oikeastaan kokenut naiseudesta olleen urallani varsinaista haittaa – joskus jopa päinvastoin. Tasa-arvoon on toki vielä vähän matkaa, mutta itse koin, että kun ensimmäisten kynnysten yli pääsi, saattoi olla jopa hyödyksi olla nainen: sai paremmin huomiota.

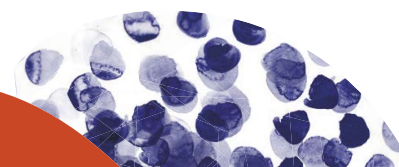
Myöhemmistä toteutumattomista haaveista voisin mainita ARMI-hankkeen (Arkkitehtuurin, rakentamisen ja muotoilun informaatiokeskus). Se olisi ollut näytön paikka, ja sillä olisi ollut mahdollisuus synnyttää laajan yhteistyön avulla jotakin aivan uutta. Suomen pääsisäänkäynti – Helsingin satama – olisi ollut otollinen paikka valttikorttiemme, suunnittelun ja muotoilun osaamisen, näyttämisen ja levittämisen. Myöhemmin kuvioon tullut Guggenheim edustaa jotakin ihan muuta, eikä sen profiili välttämättä tarvinnutkaan maan ykköspaikkaa.

Miltä arvelet SAFAn näyttävän vuonna 2042? Entä arkkitehdin ammattikuvan?

– Ammattikuva laajenee, ja SAFAn pitäisi pystyä muuttumaan siinä mukana. Arkkitehdit tarvitsevat yhä mahdollisuuksia tavata kollegoitaan muutoinkin kuin ammatillisen kilpailun merkeissä. Myös eri rooleissa työskentelevien pitäisi tavata ja tukea toisiaan. Laadun täytyy voida kannattaa. Kuinka saisi ajatuksen kääntymään kysymyksestä ”mitä minä hyödyn” suuntaan ”mitä minä voisin antaa”?

Toivon arkkitehtien toimivan yhteiskunnassa yhä monipuolisemmin. Arkkitehdin kokonaisuuksien hahmottamista tukevat taidot hyödyttävät monissa muissakin yhteyksissä kuin talonrakentamisessa. Varhainen erikoistuminen on kaikilla aloilla riski: esimerkiksi kaavoittajan tulee tuntea asunosuunnittelun kenttää ja reunaehjoja ja virkamiehenkin suunnittelutyön prosessit.

Jonas Malmberg

ARKKITEHDIT SAFA 125 VUOTTA TAPAHTUMAT

18.5.

Helsinki,
Aleksanterinkatu 28
Klo 17–18

Julkisen sektorin arkkitehtitreffit

VATA-SAFAn tapahtumassa Cafe Köketin Sugar-kabinetissa aiheena uuden opetussuunnitelman vaikutus koulusuunnitteluun ja School as a service -hanke Otaniemessä.

18.5.

Helsinki,
Allas Sea Pool
Klo 18–23

Arkkitehtipäivien etkot

Virittäydy Arkkitehtipäivien tunnelmaan HESA-SAFAn etkoilla! Luvassa Allas Sea Poolin pääsuunnittelijan esittelyn lisäksi paneelikeskustelu tilaajan ja arkkitehdin rooleista.

19.5.

Helsinki,
Tapahtumakeskus
Telakka

BEYOND THE HORIZONS – Arkkitehtipäivien bileet

Jäikö tänä vuonna paikka Arkkitehtipäiville varaamatta? Tule Hernesaassa järjestettävän SAFA125 -gaalan jatkobileisiin klo 23 alkaen! Lisätietoja: safa.fi/beyond

20.5.

Espoo,
Kino Tapiola
Klo 15–20

Arkkitehti elävissä kuvissa

Jatka Arkkitehtipäiviä Kino Tapiolassa kaikille avoimessa ja ilmaisessa viihde-elokuvatapahtumassa, jossa aiheena on arkkitehdin työ. Sisään mahtuu 194 ensimmäistä. Lisätietoja: facebook.com/hesasafa

18.–20.5.

Pääkaupunkiseutu

Open House Helsinki

Muista myös toukokuulle siirtynyt Open House Helsinki! Lisätietoja: openhousehelsinki.fi

30.5.

Lahti,
Askonkatu 2
Klo 17.30–20.30

Häme-SAFAn Prosenttitaide-ilta

Tarjolla tietoa ja tiedon vaihtoa ammattilaisten rooleista prosenttitaiteen kentässä. Tervetuloa työpajaan! Ennakkoilmoittautuminen 22.5. mennessä: prosenttitaide@gmail.com

#safa125

Ei vaieta vaikeistakaan asioista

Olemme viime aikoina saaneet nähdä tarpeellisia ulostuloja ammattikunnalle tärkeistä asioista. **Harri Hautajärvi** on käsitellyt *Helsingin Sanomien* kolumneissaan kriittisesti aiheita asumisesta valtakunnansuunnitteluun. Verkossa ilmestynyt Arkkivahdin blogi on tuonut esiin tuoreita näkökulmia jo käynnissä oleviin keskusteluihin sekä siihen, mistä ei vielä ole puhuttu. **Pekka Saatsi** esiintyi vakuuttavasti *Helsingin Uutisissa* terveen ja kestävän rakentamisen puolesta.

Otaniemen Kemistin korttelin kutsukilpailua tuomaroineet Alvar Aalto -säätiön johtaja **Tommi Lindh** ja arkkitehti **Sari Nieminen** eivät syystä olleet tyytyväisiä kilpailuohjelman volyymeihin. Tämä kirjattiin näkyviin kilpailun pöytäkirjaan. **Paula Holmila** kirjoitti kilpailun tuloksista *Helsingin Sanomiin*. Keskustelu jatkui sosiaalisessa mediassa, ja sen soisi edelleen jatkuvan.

Kun sukupolvemme operoi esi-isien töiden äärellä, siitä sietää ja pitää keskustella. Otaniemen kehityksestä, kuten kaikkien merkittävien instituutioiden hankkeista, tulee esittää jatkosuunnitelmia siivittävä terävä kommentti jos toinenkin. Olenkin aina hieman ihmetellyt sitä, että Helsingin asioista ammattikuntamme ryhtyy keskusteluun herkemmin ja laajemmin kuin Espoon suunnitelmista, vaikka Espoossa sijaitsee paljon arkkitehtuurin merkialueita ja -kohteita. Miksi näin?

SAFAn omaa blogia on pidetty kaksi vuotta. Kirjoittajia on riittänyt hyvin, ja aiheet ovat olleet monipuolisia. Kollega esitti kuitenkin hyvän huomion: blogin kirjoitukset ovat pareminkin arkkitehtuurin feelgoodia kuin kriittisiä kannanottoja ajankohtaisiin asioihin. Emme ole myöskään vielä nähneet useamman blogikirjoituksen yli jatkuvaa arkkitehtien välistä debattia.

Jatkossa myös SAFAn tulisi tietoisesti lisätä valmiutta kilpailun aiheista käytävälle moniulotteiselle keskustelulle ja luoda kilpailuprosesseihin edellytyksiä siihen. Ympäristö, arkkitehdit, tilaajat ja osalliset ovat sen arvoisia. Kumppaneita tähän löytyy kyllä.

SAFAn tulee edelleen aktiivisesti edistää sitä, että yhteisistä asioista annetaan painavia, tarvittaessa kriittisiä kannanottoja. Tässä on vielä paljon tehtävää nykyisillä ja tulevilla puheenjohtajilla, pääsihteereillä, professoreilla, asioihin perehty-

”

OTANIEMEN KEHITYKSESTÄ, KUTEN
KAIKKIEN MERKITTÄVIEN INSTITUUTIOIDEN HANKKEISTA, TULEE ESITTÄÄ
JATKOSUUNNITELMIA SIIVITTÄVÄ TERÄVÄ
KOMMENTTI JOS TOINENKIN.

neillä kollegoilla, kilpailutoimikunnalla, SAFAn julkaisuilla ja jäsenistöllä.

”Ei ole mikään konsti olla rohkea, jos ei pelkää”, totesi **Tove Jansson**. Mitä tärkeämpi ja monimutkaisempi asia on, sitä vaikeampaa – mutta myös sitä antoisampaa – on osallistua siitä käytävään keskusteluun ymmärrettävin, uutta luovin argumentein. Pelotti tai ei, erityisesti juuri niistä vaikeista asioista ei tule vaieta.

Leena Rossi
SAFAn puheenjohtaja

TIMO ROSSI

Achim Menges • Liam Young • Lina Ghotmeh

HORIZONS

ARKKITEHTIPÄIVÄT 19.–20.5.

Otaniemen kampus, Espoo

PE 19.5.

Juhlaseminaari klo 9–17

(Otaniemen kampus, Espoo)

-TÄYNNÄ-

SAFA125-Galaillallinen klo 19–23

Tapahtumakeskus Telakka

-TÄYNNÄ-

BEYOND THE HORIZONS -bileet klo 23–02

(Tapahtumakeskus Telakka, Henry Fordin katu 6)

MUKAAN MAHTUU GAALAN JATKOILLE!

Lippuja ovelta 8 € Lisätietoja: safa.fi/beyond

LA 20.5. Local Horizons klo 10–14

(Otaniemen kampus, Espoo)

Paneeli, brunssi

Excut, mm. Väre, Dipoli...

 SAFA125
-juhlavuoden
päätaphtuma.

Laadusta tinkimättä – hinnassa säästämättä

Miksi Suomessa asunnot maksavat enemmän kuin verrokimaissa? Tähän ikuisuuskysymyksen pureuduttiin huhtikuun Rakennusfoorumissa.

Rakennusfoorumin kysymyksenasettelu oli hännästävästi "Kohtuuhintaista asumista – ilman arkkitehtuuria?". Tästä väitteestä alustajat lähtivät liikkeelle puheenvuoroissaan.

Projekti-insinööri **Marika Latvala** esitteli RAKLI ry:n teettämää tutkimusta rakennuskustannusten eroista Itävallassa ja Suomessa. Tutkimuksessa selvitettiin, mitä olisi maksanut rakentaa itävaltalainen kerrostalokohde Helsinkiin. Jos kohde

olisi toteutettu Helsinkiin sellaisenaan, se olisi tullut maksamaan 54 prosenttia enemmän kuin Itävallassa, tšekäläisiin määräyksiin sovitettuna jopa 77 prosenttia enemmän.

Tutkimuksen mukaan kustannuserot maiden välillä johtuvat sekä teknisistä eroista itse rakennuksessa että eroista rakennusprosessissa. Pelkistäen voisi sanoa, että suomalaiset toimintatavat nostavat asunnon hintaa puolella ja asuntojen parempi varustelutaso neljänneksellä.

Unohtettu tehokkuus

Foorumin alustajista rakennusliike Bonavan tuotantojohtaja **Ilpo Pelttonen** painotti nimenomaan teknisten ratkaisujen keventämistä. Autopaikkojen toteuttaminen ei-rakenteellisina, rakennusten elinkaarten optimointi, painovoimainen ilmanvaihto koneellisen sijaan ja keveämmät esteettömyysmääräykset olivat tekijöitä, jotka hänen mukaansa tekevät saman konsernin tuottamista asunnoista edullisempia Saksassa kuin Suomessa.

Saksalaiset rakennustuotteet ovat paremmin yhteensopivia kuin suomalaiset, millä saadaan aikaan suurempaa toistuvuutta teknisissä ratkaisuissa. Saksassa myös suositaan niin sanottua kumppanuuskaavoitusta eli käytännössä tuotannon parempaa sovittamista kysyntätilanteeseen kuin Suomessa. Mainitsematta jäi saksalaisen rakennusteollisuuden Suomea suurempi markkina ja siten laajempi kilpailu, millä epäilemättä on osuutensa asuntojen edullisempaan hintaan.

Rakentamisen kalleudesta puhuttaessa usein unohtuu suunnittelu- ja rakentamisprosessin tehokkuus – vaikka se RAKLI:n tutkimuksen mukaan on vielä teknisiä ratkaisujakin merkittävämpi tekijä rakennuskustannusten nostajana. RAKLI:n selvityksen mukaan Itävallassa arkkitehdillä on suurempi vastuu rakennustyön valvonnassa, ja hänen palkkionsa on sidottu rakennuskustannuksiin. Rakentamisen säätely on tapauskohtaista ja tapahtuu kaavoituksen sijaan vasta rakennuslupa-eikä asemakaavavaiheessa.

RAKLI:n toimenpidesuosituksia ovat yhteistyön lisääminen ja tehtävien päällekkäisyyksien välttäminen. Rakennusosapohjaista määrälaskentaa käyttämällä voidaan vähentää riskivaroja. Rakennusmääräysten ja -ohjeiden eron tulisi olla selvä, ja kaavoituksen kustannustietoisuutta tulisi parantaa. Nämä toimenpidesuosituksukset on helppo allekirjoittaa, mutta toisaalta käytännöt ovat sidoksissa alan kulttuuriin, joka tun-

Rakennusliike Bonavan tuotantojohtaja Ilpo Pelttonen painotti teknisten ratkaisujen keventämistä.

ATT:n toimitusjohtaja Sisko Marjamaa kyseenalaisti väitteen rakennuskustannusten ja kalliiden asuntojen yhteydestä.

KUVAT: LENNART LANG

YLEINEN ETU MYÖS VAATISI, ETTÄ
HYÖTY RAKENNUSKUSTANNUSTEN
ALENEMISESTA NÄKYISI ASUNNON-
OSTAJIEN KUKKAROSSA.

tuu muuttuvan hitaasti. Ehkä ulkomaisten rakentajien ilmaantuminen tälläkäläisille markkinoille tai innovatiiviset uudet rakennusliikkeet saisivat kustannustason laskemaan?

Ei sääntelyä, ei laatua

Käytännön näkemyksen keskusteluun toi arkkitehti **Mari Matomäki** Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäestä. Hän peräänkuulutti arkkitehtuurin roolia asuntojen markkina-arvon määrittelyssä.

Laadukkaasti suunniteltu ja rakennettu, ilmaston huomioiva rakennus on suomalaisen rakentamisen ominaispiirre, vaikka tyyllisesti kotoisa rakentamisemme on pitkälti lainaa ulkomailta. Urakoinnin ja suunnittelun osalta Matomäki ehdotti muun muassa Saksasta tuttua mallia, jossa urakoilla on vakio-toimittajat eikä projektista toiseen vaihtuvia aliurakoitsijoita. Pitkällä aikavälillä tämä voisi tuoda säästöä, kun osapuolten toimintatavat olisivat toisilleen entuudestaan tuttuja.

Helsingin asuntotuotantotoimiston (ATT) toimitusjohtaja **Sisko Marjamaa** kyseenalaisti omassa puheenvuorossaan väitteen rakennuskustannusten ja kalliiden asuntojen yhteydestä. ATT:n tuottamien hintasäänneltyjen asuntojen neliöhinnat ovat noin 3 000 euroa neliömetriltä, mikä antaa viitteen rakennusliikkeiden katteista.

Marjamaan mukaan ilman sääntelyä ei synny laatua. Tämä onkin nykytilanteessa totta: kun kaavavaranto on lähtökohtaisesti niukka kysyntään nähden, käytännössä kaikki markkinoilla oleva käy kaupaksi. Jotkut poliitikot ovat ehdottaneet hintasäännelystä tuotannosta luopumista. Se tosin edellyttäisi kaavavarannon kasvattamista entisestään ja tontinluovutusten ja rakentamisen aloitusten ehdollistamista toisiinsa. Vain tällöin aito kilpailu laadulla ja hinnalla voisi olla mahdollista.

Puheenvuoroissa kuullut argumentit ovat suomalaisille rakentajille ja suurelle yleisölle tuttuja. On selvää, ettei kotimaisen asuntotuotannon laatua haluta heikentää, mutta asumisen hinta tulisi pitkällä aikavälillä saada laskemaan nykyisestä. Yleinen etu myös vaatisi, että hyöty rakennuskustannusten alenemisesta näkyisi asunnonostajien kukkarossa. Kokeilukulttuurin hengessä seuraavaksi kaivattaisiinkin tapaus-esimerkkejä uusilla toimintatavoilla toteutetuista kohteista.

Lennart Lang

Kaupunkien aika

Kaupunkitutkimuksen päivät on 15 vuoden historiansa aikana jo vakiinnuttanut asemansa. Päiville osallistuu jatko-opiskelijoita, tutkijoita, professoreita ja päätöksentekijöitä monitieteiseltä pohjalta.

Tämän vuoden päiville Tieteiden talolle saapui parisataa osanottajaa, monet Suomen eri yliopistokaupungeista. Päävastuussa päivien järjestelyistä oli ensi kertaa Tulevaisuuden tutkimuksen seura (Tutu). Mukana olivat myös Yhdyskuntasuunnittelun seura YSS ry ja Kaupunkitutkimuksen seura ry. Suurimman kuorman kantoi Tutun pääsihteeri **Hazel Salminen**.

Kaupunkeja ympäri maailman

Avausesitelmän piti **Geci Karuri-Sebina** Etelä-Afrikan kaupunkien verkostosta. Hänen tiedetaustansa ovat sosiologiassa ja sosiaalipolitiikassa. Hän kysyi, voiko tulevaisuutemme olla yhteinen ja voivatko ennakoiva ymmärtäminen ja intuitio yhdessä linkittää sydämiämme. Hän on tarkastellut ennakointia erityisesti paikallisten tulevaisuuksien hahmottamisessa.

Professori **Kimmo Katajala** Itä-Suomen yliopistosta käsittelee kaupunkien aikakerrostumia Viipurin esimerkillä. Taustalla on ollut suomalais-venäläinen yhteistyöhanke, jossa tarkastellaan Viipuria kolmesta näkökulmasta: miten kaupungin tilat ovat konkreettisesti kehittyneet, millaista on ollut kaupungin kehitys kuviteltuna tilana ja miten kau-

Davide Ponzini ja Mervi Ilmonen.

punkia on suunniteltu oman potentiaalinsa pohjalta. Pietaris-
sa on edelleen monia taloja, joiden omistajaa ei tiedetä ja jot-
ka rapistuvat uhkaavasti.

Tekniikan tohtori **Kaarin Taipaleen** näkökulmana oli Hel-
singin kehitykseen vaikuttavat voimat ja kaupungin tulevat
organisaatoratkaisut. Taipaleen mielestä on tärkeää kysyä
paitsi mikä muuttuu myös mikä pysyy. Hän nosti esille, että
Yhdysvalloissa jo 90 prosenttia bruttokansantuotteesta muo-
dostuu kaupungeissa. Toisaalta Detroitin autokaupungin tuho
1960-luvulla johtui siitä, ettei kaupungissa osattu lukea muu-
toksen merkkejä eikä asukkaiden heikko koulutustaso mah-
dollistanut uusien ammattien oppimista. Helsingin nykypoli-
tiikassa korostuu Taipaleen mielestä elinkeinopolitiikka.

Tulevaisuuden ekokaupungit

Tapahtuman toisena päivänä professori **Davide Ponzini** Mila-
non teknillisen korkeakoulun arkkitehtuurin ja kaupunkitui-
kimuksen laitokselta problematisoi kaupunkien speaktaakke-
lisoitumisen ilmiötä, voimakasta näyttämöllistymistä. Se tuot-
taa Ponzinin mukaan paikattomuutta ja kontekstin laimin-
lyöntiä, tähtiarkkitehtien suunnittelemien merkkirakennus-
ten keräilyä kaupunkeihin.

Professori **Eero Paloheimo** toi iskevässä puheenvuoros-
saan esille Kiinaan rakennetun ekokaupungin, jota hän oli ai-
koinaan suunnittelemassa yhdessä Versta Arkkitehtien kans-

KAUPUNKIEN NÄYTTÄMÖLLISTYMINEN
TUOTTA PAIKATTOMUUTTA JA
KONTEKSTIN LAIMINLYÖNTIÄ,
TÄHTIARKKITEHTIEN SUUNNITTELEMIEN
MERKKIRAKENNUSTEN KERÄILYÄ.
– DAVIDE PONZINI

sa. Koska maapallon muutosprosessit ovat kiihtyviä, tulisi uu-
distuksia saada aikaan nopeasti. Erityisesti vanhat kaupungit
tulisi saada ekologisesti kestävämmiksi. Ekokaupungit tulevat
olemaan osa uutta teollista vallankumousta samalla, kun lii-
kennejärjestelmät kokevat radikaalin uudistumisen. Tulevai-
suuden teknologioiden kehittämisessä ei ole kuitenkaan toistai-
seksi huomioitu riittävästi toisiaan. Paloheimon mukaan ar-
meijoiden joukkoja tulisi valjastaa ekologisiin ensiaputehtä-
viin maapallolla, kuten metsän istutuksiin Saharassa.

Yhteisen osuuden päätti tämänvuotisen artikkelipalkin-
non saajan **Antti Valliuksen** esitys ”Kuvallistettu kuuluminen
– valokuvahaastattelu ja visuaalinen analyysi paikkasuhteiden
tutkimuksessa”. Artikkelin on julkaistu *Terra*-lehdessä 3/2016.

Kahdessatoista sessiossa pöyhittiin kiinnostavia tutkimus-
kysymyksiä. Sessioissa oli mukana myös yhdyskunta- ja kau-
punkisuunnittelun koulutusta pohtinut työryhmä. Kentän ää-
nen keskusteluun toi tekemällään selvityksellä tekniikan tohtori,
arkkitehti **Markku Norvasuo**. Sessiossa kerrottiin Aalto-
yliopistossa jo käynnistyneestä Master's Programme in Spatial
Planning and Transport Engineering -maisteriohjelmasta ja
Helsingin yliopiston puolella ensi syksynä käynnistyvästä Ur-
ban Studies & Planning -maisteriohjelmasta. Aalto-yliopiston
ohjelmaa on jo ehditty arvioida opiskelijoiden keskuudessa
varsin myönteisesti.

Hilkka Lehtonen

UUSI BIDDLE SENS AIR – VALLANKUMOUKSELLISTA ILMASTOJEN EROTUSTA

**Ennennäkemättömän energiatehokas
SensAir-ilmaverho mahdollistaa
avoimet ovet säällä kuin säällä!**

SensAir on markkinoiden ainoa ilmaverho, jossa on jatkuva automaattinen säätö muuttuvien olosuhteiden mukaan sekä mullistava laminaari ulospuhallustekniikka. Laitteiden uusi patentoitu i-sense-infrapunatekniikka kerää tarkat lämpötila-arvot oviaukkojen ympäristöstä. Tuloksena on jatkuva, optimoitu ja energiaa säästävä sisäilma – markkinoiden alhaisimmilla äänitasoilla!

Lyngson Design -radiaattorit

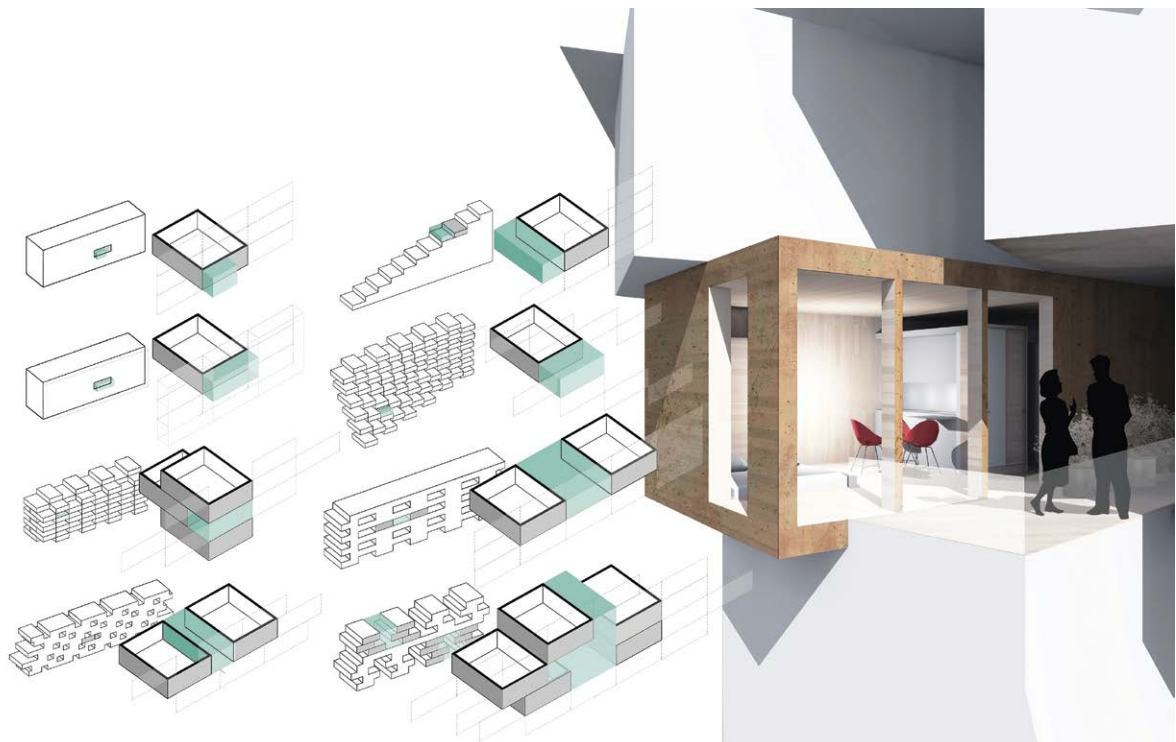
*Lyngson sisustaa huoneet kauniilla
lämmöllä – huoneen muotoa mukaillen.*

*Moderni arkkitehtuuri vaatii tyylikkäitä
ratkaisuja ja olemme ottaneet haasteen
vastaan.*

- Elegantti ulkonäkö
- Tehtaalla valmiiksi varusteltu
- Ei enää näkyviä liitoksia
- Siistit hygieniaratkaisut
- Nopeat toimitusajat

Ajatuksia kaupunkiasumisen tulevaisuudesta

Huhtikuussa Tampereella haisteltiin kaupunkiasumisen uusia tuulia. Tilaisuuden tavoitteena oli tuoda asukaslähtöisyyttä ja vaihtoehtoja kaupunkimaiseen asuntorakentamiseen.

Tampereen seudun arkkitehdit, TamSAFA, on viime vuosina viritellyt entistä aktiivisemmin keskustelua ja yhteistyötä ammattikunnan ulkopuolelle, niin rakentamisen ammattilaisten kuin kuluttajienkin suuntaan. Työväenmuseo Werstaalla järjestetty tilaisuus oli suunnattu rakentamisen ammattilaisille, ja yleisöön ja puhujiksi oli kutsuttu laaja kirjo eri näkökulmien edustajia.

Sini Saarimaa Tampereen teknillisestä yliopistosta aloitti seminaarin pamflettimaisella puheenvuorollaan *Kehitystä*

Sini Saarimaa esitti, että kerros- ja omakotiasumisen ristiriitaa tulisi kaventaa tuomalla kodinomaisuutta kerrostalosuunnitteluun tai "monikotitalojen" suunnitteluun.

kaupunkiasumiseen! Mainiosta esityksestä jäi monille mieleen ajatus, että kerros- ja omakotiasumisen välistä ristiriitaa tulisi kaventaa tuomalla kodinomaisuutta entistä selkeämmin tavoitteeksi kerrostalosuunnitteluun, tai "monikotitalojen" suunnitteluun, kuten Saarimaa esitti.

Auli Heinävä, Heli Toukoniemi ja Raija Mikkola toivat tilaisuuteen Tampereen kaupunkisuunnittelun terveiset. He kertoivat käynnissä olevista kehittämishankkeista ja tontinluovutuskilpailuista. **Riikka Karjalainen** Helsingin kaupunginkansliasta puolestaan kertoi pääkaupunkiseudun tilanteesta ja kasvunäkymistä sekä Kehittyvä kerrostalo -ohjelmasta. Ohjelmaan osallistuvien kerrostalohankkeiden yhteydessä on pilotoitu monia uudenlaisia kerrostaloratkaisuja jo kymmenen vuoden ajan.

Ryhmärakennuttajat ry:n puheenjohtaja **Salla Korpela** kertoi omakohtaisessa ja käytännönläheisessä esityksessään ryhmärakennuttamisen eduista ja riskeistä. Setlementtiasunnot Oy:n toimitusjohtaja **Kimmo Rönkä** toi tilaisuuteen toteuttajan näkökulmaa korostamalla asukaslähtöisyyden merkitystä.

Kiihkeää ajatustenvaihtoa

Alustusten jälkeen siirryttiin paneelikeskusteluun. Seminaarin esiintyjistä paneeliin osallistuivat Salla Korpela ja Riikka Karjalainen. Paneelikeskustelu sivusi niin käytännön ongelmia kuin laajoja muutostrendejä, ja näkökulmien moninaisuus toi keskusteluun toivottua kiinnostavuutta, jopa jännitteitä.

Suunnittelujohtaja **Taru Hurme** Tampereen kaupungilta toi paneelissa esiin kaupungistumiskehityksen vääjäämättömyyden. Hän korosti myös asuinalueiden monipuolisuuden merkitystä ja esitti, että parhaimmillaan asukkaan olisi voitava asua, niin halutessaan, samassa kaupunginosassa koko elämänsä.

Rakennusliike Asuva Oy:n toimitusjohtaja **Ville Kaseva** peräänkuulutti nykyistä laadukkaampaa asuntorakentamista, jossa kerrostaloasumiseen tuotaisiin uudella tavalla omakotitalomaisia piirteitä. Kaseva kritisoi muun muassa minimimitoituksen leimaamaa asuntuunnittelua. Tampereen teknillistä yliopistoa paneelissa edustanut **Taru Lindberg** mainitsi ekologisen vastuullisuuden, joka kohdistuu myös asuntuunnitteluun.

Arkkitehti **Jari Mäkimartti** Himla arkkitehteilta nosti esiin eri toimijoiden välisen vuoropuhelun puutteellisuuden ja toi-

voi laajempaa yhteistyötä. Yhteistyön tärkeyttä korosti myös Tampereen opiskelija-asuntosäätiön toimitusjohtaja **Kirsi Koski**, joka halusi nähdä asuntorakentamisen tulevaisuudessa ongelmien sijaan mahdollisuuksia.

Lisää rikasta keskustelua

Muutaman tunnin iltapäiväseminaari houkutteli koolle tamperelaisittain varsin laajan yleisön. Puolen päivän seminaari mahdollisti kuitenkin vain pintaraapaisun laajasta aiheesta. Niin esityksiä kuin paneeliakin vaivasi monille työelämästä tuttu kiireen tuntu.

Sekä yleisö että esiintyjät jäivät toivomaan tapahtumalle pikaista jatkoa. Vaikka keskustelu yltyi välillä kiihkeäksikin, päästiin tilaisuudessa yhteisymmärrykseen ainakin yhdestä asiasta: eri osapuolten välistä yhteistyötä on tehostettava ja keskusteluyhteyksiä on edelleen kehitettävä.

Itse seminaarille on luvassa jatkoa ainakin ekskursion muodossa, mutta nähtäväksi vielä jää, miten keskustelut ja opintomatkat lopulta näkyvät Tampereen seudun asuntorakentamisessa. Tilaisuutta juontanut paikallisasiamies **Ruut Ronni** puki sanoiksi monen ajatukset: ammatillisten taustojen moninaisuus rikastuttaa keskustelua ja haastaa kyseenalaistamaan alalla vallitsevia vakiintuneita käsityksiä. Niinpä Tampereen seudun arkkitehdit kutsuvat jatkossakin tilaisuuksiin puhujia ja yleisöä myös ammattikunnan ulkopuolelta.

Iida Kalakoski

Panelistit vasemmalta alkaen: Taru Hurme, Riikka Karjalainen, Ville Kaseva, Salla Korpela, Kirsi Koski, Taru Lindberg ja Jari Mäkimartti. Iida Kalakoski moderoi.

MAIJA VILLANEN

Kiertotaloutta rakennusosalalle

Mitä on kiertotalous? Entä miten se toimii rakentamisessa? Näitä kysymyksiä avattiin Green Building Council Finlandin työpajassa huhtikuussa Helsingissä.

Kiertotalous on maailmalla nouseva trendi, ja käsitekin tuntuu vasta tarkentuvan. Lyhykäisesti siinä pyritään neitseellisten raaka-aineiden ylikulutuksen sijaan korjaamaan vanhaa tai ainakin käyttämään materiaalit uudelleen. Materiaalien kulutusta korvataan työllä, ja Sitran arvion mukaan kiertotalouteen kytkeytyvät alat, kuten kierrätys, korjaus ja huolto, työllistävät Suomessa 10 000–15 000 henkeä. Sitra on toiminut kiertotalousajattelun veturina Suomessa.

Rakentamisessa kiertotalous tarkoittaa muun muussa materiaalien ja aineiden kiertoa. Uusiutuvia luonnonvaroja käytetään kestävästi, ja uusiutumattomat käytetään uudelleen ja uudelleen. Jätettä ei synny.

Kiertotaloudessa tuotteet, komponentit ja materiaalit kiertävät mahdollisimman pitkään. Parhaimmillaan raaka-aineen arvo jopa kasvaa kierron aikana. Sitran kiertotalouden johtava asiantuntija **Nani Pajunen** käytti esimerkkinä Brasiliaa, jossa Rion olympialaisten rakennushankkeiden takia betoninvalmistukseen käytetty hiekka loppui kesken, jolloin purkumurskeesta tuli arvokasta kauppatavaraa.

Jo materiaaleja ja tuotteita kehitettäessä tulisi pohtia, kuinka niitä voitaisiin uusiokäyttää tai hyödyntää purkuvaiheessa. Esimerkiksi monimutkaiset komposiittirakenteet ovat vaikeita uusiokäytön kannalta. Myös tuotantoprosessin sivuvirrat voisivat palvella muiden prosessien raaka-aineina. Sinun jätteesi on minun resurssini.

Kiertotalous tarjoaa vaihtoehdon lineaarisille talousmalleille, jotka eivät välttämättä panosta tuotteiden elinkaarien pidentämiseen. Painopiste siirtyy materiaalien tuhlaamisesta palveluihin, kuten rakennusten ylläpitoon.

Lupaavat tulevaisuuden talot

Green Building Council Finlandin **Lilli Linkola** kertoi hollantilaisen **Kasper Guldager Jensenin** ja 3xn-arkkitehtuuritoimiston suunnittelemaasta Venlon kaupungintalosta. Se on suunniteltu siten, että 80 prosenttia rakennuksen osista voidaan käyttää tulevaisuudessa uudelleen. Talo tuottaa itse energiansa ja kierrättää materiaaliensa lisäksi vettä ja ilmaa. Talo luo hyvinvointia ympärilleen puhdistamalla ilmaa viherseinien avul-

la. Ehkäpä tulevaisuuden talot ovat kaupungin aktiivisia komponentteja, jotka tuottavat energiaa, puhdistavat ilmaa ja vettä ja luovat hyvää pienilmastoa.

Kehitysjohtaja **Mikko Hyytinen** Pöyrystä kertoi puolestaan yhtiön tehdashankkeesta, jossa on tavoitteena tehtaan rakenteiden ja osien sataprosenttinen kierrätettävyyttä. Kun tehdasta ei enää tarvita, se voidaan poistaa osissa paikoiltaan ja käyttää joko sellaisenaan uudeksi tehtaaksi tai osiksi ja materiaaleiksi muihin hankkeisiin. Tehtaan järeät perustukset ovat olleet vaikein suunniteltava kierrätettävyyden kannalta.

Jakamistaloutta rakentamaan

Laajemmin kiertotalous on malli, jossa ei tuoteta jatkuvasti lisää tavaroita vaan kulutus perustuu omistamisen sijaan erilaisten palveluiden käyttämiseen ja jakamiseen. Esimerkiksi autot seisovat nykyisellään leijonanosan ajasta tyhjänä pantina parkkiruuduissaan. Tulevaisuudessa autoa ei ehkä enää omisteta, vaan kulkupeli napataan lennosta tarpeen mukaan. Emme tarvitse autoa vaan liikkumispalvelun.

Rakentamisessa jakamistalous tarkoittaa tehostuvaa tilan käyttöä esimerkiksi tilojen käyttöä jakamalla. Voisiko vaikkapa keittiöitä ja vierashuoneita jakaa asuntojen kesken? Miten päiväkodit ja koulut voisivat olla tehokkaammin iltakäytössä? Nykyään 40 prosenttia liiketiloista ammottaa tyhjiillään – se ei ole kiertotalouden mukaista.

Työpaja pidettiin Spondan MOW-toimistohotellissa Pienellä Roobertinkadulla, jossa työpisteitä voi vuokrata mieleisekseen ajaksi. Sosiaali-, kokous- ja muut tilat ovat yhteiset. Toimistohotellissa olikin aika pöhinä ja tilat tehokkaassa käytössä.

Ylikulutuspäivä jo huhtikuussa

Työpajassa visioitiin myös kiertotalouden kaupunkia. Se tukeutuisi ympäröivään maaseutuun, ja kokonaisuus olisi mahdollisimman omavarainen materiaalien, energian ja ravinnon suhteen. Jätteet ja vedet kierrätettäisiin suljetun systeemin sisällä. Kaupunki vieläpä puhdistaisi ilmaa, ja metsät sitoisivat vähän tuotetun hiilidioksidin. Materiaalit, energia, vesi ja ilma kiertäisivät, ihmistoiminta ja luonnon ekosysteemit olisivat tasapainossa.

Syytä kiertotalouteen olisikin. WWF on julkistanut vuosittain ylikulutuspäivän, joka on vuosi vuodelta aikaisemmin. Tänä vuonna se oli jo 3.4. Ylikulutuspäivänä suomalaiset ovat ehtineet jo kuluttaa vuotuisesta kiintiöstään sen osan luon-

nonvaroja, jonka maapallon luonto ehtii tuottaa. Lopun vuot-
ta elämme velaksi.

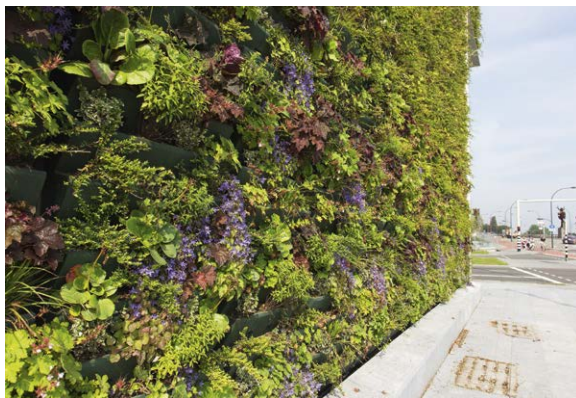
Rakennusallakin olisi valtavasti petrattavaa. Tarvitaan uu-
sia suunnitteluperiaatteita ja rakentamisen käytäntöjä, joissa
materiaalien kierto on luonnollinen osa rakennuksen tarinaa.

Hyvä esimerkki kiertotaloudesta on suomalainen hirsiasu-
miskulttuuri: rakennukset veistettiin lähimetsän puista, ja työ-
kaluja ja talkooapua saatiin naapureilta. Aikansa asuinraken-
nuksessa palveltuaan vanhat hirret käytettiin uudelleen riihen
seinässä tai hyödynnettiin saunan kiukaassa. Naulat, tiilet ja ik-
kunat kerättiin talteen. Purettava talo oli resurssi, ei jäteläjä. Ja
mikäli taloa ei purettu, se maatui paikoilleen ja hirret palasivat
luonnon kiertoon – tuottamaan uusia puita. Olisiko tässä opit-
tavaa nykyrakentamiselle?

Pekka Hänninen

*Aiheesta lisää:
sitra.fi/aiheet/kiertotalous
stadskantoorvenlo.nl/en
mow.fi*

*Vuonna 2016 valmistuneen Venlon kaupungintalon osista ja
materiaaleista 80 prosenttia on kierrätettävissä.*

VENLON KUNTA

Venlon kaupungintalon viherseinä puhdistaa ilmaa.

EHKÄPÄ TULEVAISUUDEN TALOT OVAT
KAUPUNGIN AKTIIVISIA KOMPONENT-
TEJA, JOTKA TUOTTAVAT ENERGIAA,
PUHDISTAVAT ILMAA JA VETTÄ JA
LUOVAT HYVÄÄ PIENILMASTOA.

Open House Helsinki 10 vuotta!

Katso ohjelma: www.openhousehelsinki.fi

Martti Kapanen, Alvar Aalto -museo

3rd Alvar Aalto Researchers Network Seminar – Why Aalto? Jyväskylä 9–10 June 2017

Why Aalto? – prompts us to ponder from a variety of perspectives what Alvar Aalto means for today's architecture. "What are the themes and values in Aalto's design that contemporary architecture can learn from and be inspired by, and how is his architecture linked to the present day?" asks Seminar Chair, Professor **Markku Hedman**.

Invited lecturers of the seminar are **David Fixler**, FAIA, LEED AP and **Jenni Reuter**, Architect.

VENUE Jyväskylä Workers' Club
Väinönkatu 7, 40100 Jyväskylä

Heikki Havas, Alvar Aalto -museo

Säynätsalo Town Hall Workshop – Modern Masterpiece in Contemporary Society Säynätsalo 7–8 June 2017

The workshop will consist of four themes: **Public, Housing, Commercial and Environment**. Under these main themes, the workshop will contribute to the process of identification of the values, and architectural and technical principles, as well as the questions concerning the preservation and conservation, relationship between the building and the landscape, and the problems encountered with the adaptive use of the site.

VENUE Säynätsalo Town Hall
Parviaisentie 9, 40900 Säynätsalo

Check out the programme and book your tickets for both events now!
The registration is open | www.alvaraalto.fi/whyaalto

**ALVAR
AALTO
MUSEO**

Further information:
Alvar Aalto Academy / Alvar Aalto Foundation
academy@alvaraalto.fi
www.alvaraalto.fi

Tallinnan museon kasvojenkohotus

Tallinnassa sijaitseva Viron arkkitehtuurimuseo on sijoitettu entiseen suolamakasiiniin. Se kuului aikaisemmin Rotermannin alueeseen mutta on nyt siitä hieman erillään. Tämä johtuu uudesta Ahtri-kadusta, joka rajaa sen entisen teollisuus- ja verastalueen ulkopuolelle.

Museo remontoitiin suolavarastoon vuonna 1996, mutta ensimmäiseen kerrokseen on nyt tehty eräänlainen kasvojenkohotus. Kaikkineen vain noin 100 000 euroa maksaneesta remontista on vastannut taitavaksi tiedetty arkkitehtitoimisto Kavakava.

Ikkunat auki yleisölle

Sisäntulokeroksessa sijaitsee tuttuun tapaan runsaasti pienoismalleja käsittävä perusnäyttely, jonka on suunnitellut **Koit Randmäe**. Vasemmalla puolella on edelleen lippukassa ja kirjamyymälä, mutta tilallisesti ne liittyvät nyt avaraan valoiseen halliin, joka on syntynyt alas laskettujen kattojen purkamisen jälkeen. Kaikki julkisivuissa olevat, aiemmin peitetyt

ikkunat avaavat näkymiä ulos rakennuksesta. Myös kaduilta näkee sisälle näyttelyhalliin, mikä lisää museon houkuttelevuutta.

Aikaisemmin kirjamyymälän puolella oli erillinen kirjasto. Nyt se on sijoitettu vastakkaiselle seinälle avoimeksi kirjasalongiksi. Kirjat ovat kävijöiden luettavissa, mutta niitä ei enää lainata. Kirjahyllyjen vieressä pilarien ja ulkoseinän välissä on avoin seminaari- ja luentosali valkokankaineen. Samalle puolelle salia on rakennettu erillinen, lasiseinäinen työpajahuone, jossa toimii lasten arkkitehtuurikoulu mutta jossa voi järjestää muitakin tilaisuuksia. Sen päällä on parvi lasten ja nuorten käyttöön.

Pyrkimyksenä on ollut luoda avoin ja valoisa tila perusnäyttelylle, joka kertoo virolaisen arkkitehtuurin tarinan vuodesta 1900 nykypäivään ja hieman sen ohikin. Näyttely on jaettu teemoihin, joita ovat muun muassa loma, koti, kaupunki, julkinen rakentaminen ja fantasiat. Salin takaosassa on saman kertomuksen aikajana noin vuoteen 2020 asti.

NÄYTTYLY ON JAETTU TEEMOIHIN,
JOITA OVAT MUUN MUASSA LOMA,
KOTI, KAUPUNKI, JULKINEN
RAKENTAMINEN JA FANTASIA.

Heti kirjamyymälän tuntumassa on kaksi tietokonetta, joilla voi joko nojatuolissa tai sohvalla istuen rauhassa selata perusnäyttelyn teemoja kuvituksineen sekä ihailla vanhoja filmipätkiä Viron rakennetusta ympäristöstä. Uutena ideana on, että kirjamyymälän ehyellä seinällä lippukassan vieressä on jokaisen päänäyttelyn ajan usean neliömetrin kokoinen graafinen kuva, joka liittyy näyttelyn teemaan tai julisteeseen.

Ensi vuonna tehdään holvikellariin lapsia varten pysyvä näyttely, joka perustuu myös käsin kosketeltavuuteen ja kokeilevuuteen. Lasten arkkitehtuurikoulusta vastaavat **Katrin Koov, Kaire Nömm ja Kadri Klementi**.

Kesäohjelmistossa paljon kiinnostavaa

Tuleva kesä tuo museoon paljon kiinnostavaa, sekä Virosta että muualta. Kellarissa avataan valokuvanäyttely, joka vie virolaissyntyisen **Louis Kahnin** Abu Dhabin ja Bangladeshin töihin. Näyttelyn on kuvannut koulutukseltaan arkkitehtitaitainen **Arne Maasik**.

Toisessa kerroksessa sijaitsevan päähallin näyttely vie Koplin alueelle Tallinnassa. Siellä, Kalamajan ja meren välissä, on sijainnut upea Venäjän aikainen laivatelakka kiinteistöineen. Alue oli aikanaan hyvin hoidettu ja kaikin puolin esimerkillinen, mutta vajosi sitten unohduksiin ja rapautui pahasti. Näyttelyn kuraattori **Oliver Orro** on antanut näyttelylle nimen *Kopli Sonata*, ja alkuperäisiä piirustuksia on saatu myös Pietarissa sijaitsevista arkistoista. Ajatuksena on elvyttää ja brändätä uudelleen huonomaineinen mutta keskustan lähellä sijaitseva Kopli.

Päähallin galleriakerrokseen on kesäksi tulossa Puolan kiinnostavinta nuorten tekijöiden arkkitehtuuria, joka on osoittanut väkevyytensä. Syksyllä museon salit tulevat täyttämään Tallinnan arkkitehtuuribiennaalin näyttelyt.

Virossakin on käyty keskustelua arkkitehtuurimuseon ja designmuseon lähentämisestä ja mahdollisesta uudisrakentamisesta – muotoiluun keskittyvä museohan toimii melko vanhentuneissa tiloissa. Uusi kansallismuseo Tartossa ja muut museohankkeet ovat kuitenkin syöneet sen verran resursseja, että mikään uudisrakentaminen arkkitehtuurimuseon tuntumaan ei tule lähivuosina olemaan mahdollista.

Tarja Nurmi

Lisätietoa: www.arhitektuurimuseum.ee

Häme-SAFAn prosenttitaide-ilta 30.5.2017 klo 17.30–20.30

Askonalueen Ravintola Werstaalla, Lahdessa, Askonkatu 2.

Tarjolla tietoa ja tiedon vaihtoa ammattilaisten rooleista prosenttitaiteen kentässä.

Tervetuloa työpajaan!

Ennakkoilmoittautuminen 22.5. mennessä sähköpostilla prosenttitaide@gmail.com

ETSIMME KOKOELMIIMME HUONEKALUJA JA VALAISIMIA

Erityisesti arkkitehtien suunnittelemat kalusteet ja valaisimet, myös huonokuntoiset.

Alvar Aalto — Aino Aalto — Maija Heikinheimo — Artek
Ilmari Tapiovaara — Paavo Tynell — Yrjö Kukkapuro — Werner West — Aarne Ervi — Olof Ottelin
Eliel Saarinen — Olavi Hänninen — Antti Nurmesniemi — Tapio Wirkkala — ym.

GALLERIE LINNA Oy
Tamminiementie 6, 00250 Helsinki
Avoinna Sopimuksen mukaan — Puh. 0400409218
gallerie.linna@gmail.com

Uusia ituja taiteen ja arkkitehtuurin yhdistämiseen

Turussa keskusteltiin taiteesta rakennetussa ympäristössä. Tapahtumassa pohdittiin, miten eri osapuolten välillä päästään keskusteluun ja siirrytään ajatuksista konkreettisiin toimiin.

Yleisöä aktivoi turkulainen Tarinateatteri.

Annika Ranta, Turun kaupungin miljöösuunnittelija
Tomi Hangisto ja Turku-SAFAn puheenjohtaja Pilar Meseguer.

Turku-SAFAn järjestämässä tilaisuudessa keskustelun herättelijöiksi oli pyydetty paikallinen näyttelijäryhmä, Tarinateatteri, joka kyseli yleisöltä aiheesta mietteitä ja esitti niitä improvisaatioteatterin keinoin. Tapa toi tilaisuuteen rentoutta, ja yleisö houkuteltiin vauhtiin.

Toisen puolen tapahtumasta ohjasi verkostoitumiseen ja ideoiden kehittelyyn erikoistuneen yrityksen Humapin edustaja **Annika Ranta**. Hän veti keskustelua erilaisissa kokoonpanoissa workshop-tyylisesti ja sai kiteytettyä osallistujien ajatuksista uusia, inspiroivia oivalluksia.

Tapahtuma keräsi paikalle niin taiteilijoita, arkkitehteja, kaupunkitutkijoita kuin muutaman virkamiehen ja poliitikonkin. Keskustelusta jäi kuitenkin puuttumaan eräs tärkeä taho eli rakennusten tilaajat, rakennuttajat ja rakennusliikkeet.

Engelmana kohtaamattomuus

Suurin ongelma taiteen ja rakentamisen yhdistämisessä onkin taiteilijoiden ja rakennuttajien kohtaamattomuus. Tilajaat eivät välttämättä tiedä, mitä kaikkea voi tehdä ja mitä on tarjolla.

Kohtaamattomuus lietsoo myös ennakkoluuloja. Sotkevatko taiteilijat rakentamisen selkeitä visioita ja aiheuttavat riskejä ja säättöä? Onko halpa taide rumaa ja kaunis kallista?

Keskustelussa toivottiin kaikille osapuolille rohkeutta. Taide voi tuottaa lisää katetta, pienikin panostus voi tuoda suuren voiton. Taide voi antaa kaupunginosalle tai rakennukselle identiteetin. Taide voi myös korottaa rakennusliikkeen imagoa.

Konkreettiset keinot haussa

Rakennusalalla ei suinkaan olla taidevastaisia – kaikki haluavat hyvää ympäristöä. Pitää vain löytää keinot, joilla se on mahdollista toteuttaa.

Poliittisella päätöksenteolla on mahdollisuus lisätä taidetta rakentamiseen. Päätäjillä on työkaluja, kuten kaavoitukseen tai tontinluovutukseen lisätty määräys, että tietyssä korttelissa tulee huomioida taide rakentamisessa.

Voidaan myös luoda uusia yhteisöllisiä tapoja rahoittaa taidetta. Esimerkiksi tiettyjen rahastojen avulla julkinen taide voi tulla mukaan rakennusprosessiin jo varhaisessa vaiheessa. Taiteilijat toivovatkin varhaisempaa kohtaamista rakennuttajien kanssa – muuten taide jää vain koristeeksi.

Taide tarjoaa elämyksiä

Koko kaupunki on mahdollista alustaa taiteen ja arkkitehtuurin yhdistämiselle. Eri aikakausina arkkitehtuurissa ja taiteessa pidetään eri asioita rumina tai kauniina. Välttämättä ei ole kyse isoista asioista, vaan asia voi tiivistyä pieniin yksityiskohtiin, kuten vaikkapa ikkunanpuitteiden väriin. Toisaalta toisen mielestä ärsyttävä elementti on toisen mielestä kiehtova. Samasta materiaalistakin voi tehdä molempia.

Taiteen ja arkkitehtuurin yhdistämisellä annetaan ihmisille mahdollisuuksia kokea elämyksiä.

Miten keskustelu taiteilijoiden ja arkkitehtien yhteistyöstä jatkuu? Tapahtuman päätteeksi moni ilmoitti innostuneensa taiteen ja arkkitehtuurin yhdistämisestä tulevaisuuden tapahtumissaan. Pohdiskelu ja uudet idut lähtevät versomaan.

Tiltu Nurminen

paikallisasiamies, Turku-SAFA

UUSI NÄYTTELY AUKEAA

Tervetuloa avajaisiin tiistaina 6.6.2017 klo 18!

PERSPEKTIIVEJÄ

Arkkitehtitoimisto Heikkinen-Komonen
Pieni näyttelysali 7.6.–3.9.2017

Arkkitehdin ääni -näyttelysarja jatkuu arkkitehtitoimisto Heikkinen-Komonen-näyttelyllä museon pienessä näyttelysalissa. Näyttelyssä arkkitehtitoimisto asettaa esille installaation, jonka kuvaheijastukset nostavat arkkitehtuurielämykset uudelle tasolle.

TÄMÄNHETKISET NÄYTTELYT

KUINKA SUOMI MODERNISOITIIN

200 piirustuksen tarina
1.3.–27.8.2017, iso sali

VIIVA, TILA JA VÄRI

Sakari Laitisen konstruktioita
1.3.–28.5.2017, pieni sali

Arkkitehtuurimuseo on mukana myös ainutlaatuisessa viiden museon suurhankkeessa: HAMissa esillä oleva **Modernia elämää** on syntynyt yhteistyössä Alvar Aalto -museon, Designmuseon, HAMin sekä Suomen valokuvataiteen museon kanssa.

ADOPTOI PIIRUSTUS

Kuinka Suomi modernisoitiin -näyttelyn yhteydessä museo on lanseerannut uuden konseptin: mahdollisuuden adoptoida arkkitehtuuripiirustuksia museon puoli miljoonaa sisältävästä kokoelmasta. Adoptoija saa kunniakirjan sekä kopion piirustuksesta!

Kopion piirustuksesta voi adoptoida sen koosta riippuen 400, 700 tai 1 000 euron hintaan, jolla tuetaan museon kokoelmien hoitoa. Lisätietoja: mfa.fi/adoptoi-piirustus

OHJELMISTO

Osallistumismaksut Arkkitehtuurimuseossa 10/5/0€
Lisätietoja tapahtumista: mfa.fi/tapahtumat

Lauantai 20.5. klo 14

Modernia elämää -kaupunkikierros

Lähtö: HAM, Eteläinen rautatiekatu 8, Helsinki
Arkkitehtuurimuseon johtaja Juulia Kauste esittelee Helsingin modernia keskustaa arkkitehtuurin kerrostumien kautta. HUOM! Ilmainen. Mukaan mahtuu 20 ensimmäistä osallistujaa. Osa Open House Helsinki -ohjelmaa.

Lauantai 20.5. klo 16

Hotelli Torni ja unelma suurkaupungista

Hotelli Torni, Yrjönkatu 26, Helsinki
Kohdekierroksella Joona Rantasalo Arkkitehtuurimuseolta esittelee hotelli Tornia ja sen edustamia suurkaupunkiaaveita. HUOM! Ilmainen. Osa Open House Helsinki-ohjelmaa.

Lauantai 27.5. klo 13

Arkkitehtuurimuseon toukopaja

Perheille suunnatuissa maksullisissa työpajoissa taiteillaan näyttelyiden hengessä joka kuukauden viimeisenä lauantaina. Toukopajassa askarrellaan viimeisen kerran Sakari Laitisen kuvataiteen tiimoilta.

KESÄOHJELMAA!

Kesäkuun alussa Arkkitehtuurimuseon ja Designmuseon pihalle aukeaa perinteisesti kesäpaviljonki. Hirsipuurakentamista esittelevän paviljongin rakentavat tänä vuonna Oulun yliopiston arkkitehtiopiskelijat. Pysyttele kuulolla ja lue lisää sivuiltamme mfa.fi!

Museopäivänä 18.5.

Kansainvälisenä museopäivänä museo on poikkeuksellisesti auki klo 20 saakka! Ilmainen sisäänpääsy.

Helsinki-päivänä 11.–12.6.

Helsinki-päivä on tänä vuonna kaksipäiväinen, ja sen kunniaksi museo on poikkeuksellisesti auki maanantaina 12.6. Pihalla järjestetään ohjelmaa klo 14–18.

VELIPÄIHÄLÄ

Kunnan itsehallinnon ydin kirkastuu

Maakuntauudistuksessa on jäänyt vähälle huomiolle maankäytön ja rakentamisen ohjauksen kysymykset. Arkkitehteilla on kuntien uudessa tilanteessa erinomainen näytön paikka.

Maakuntauudistus on näillä näkymin toteutumassa – olkoonkin että mahdollisesti joitakin osin asteittain. Päähuomio on ollut ymmärrettävästi sotessa. Peruskuntien tehtävät puolittuvat, kuntien talousarviot vielä sitäkin enemmän.

Uudistus nostaa väistämättä kuntien koko teknisen sektorin painoarvoa. Kaavoitusasiat tulevat olemaan kuntien päätöksentekoaikojen keskeisimpiä. Kaavoitusmonopoli on kunnallisen itsehallinnon ydintä. Näköpiirissä ei ole, että sitä oltaisiin olennaisesti heikentämässä.

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus on virallisesti vasta ideointiasteella. Vaikka nyt jo voidaan ennustaa, että tulevassa laissa maanomistajan rooli on vahvistumassa, niin kunnan rooli kaavoitusmonopolin muutoksissakin tulee olemaan varsin vahva. Maankäyttösopimuksilla kunta tasoi- ttaa yhdyskuntarakentamisen kustannusrasitusta silloinkin, kun kaavoituksen kohteena on muu kuin kunnan itsensä omistama raakamaa.

Maankäyttö- ja rakennuslain osauudistukset korostavat johdonmukaisesti kunnallista itsemääräämisoikeutta. Maakuntakaavojen vahvistamisesta luopuminen ja poikkeamistoinnille siirtyminen kokonaan kunnille ovat olleet voimassa jo yli vuoden. Kaavoitusta ja rakentamisen lupia sujuvoittavan työryhmän paketti (niin sanottu karalusu) tuli voimaan vappuna. Ely-keskusten rooli rajoittuu jatkossa valtakunnallisiin ja merkittäviin maakunnallisiin maankäytön ja rakentamisen kysymyksiin. Maankäyttö- ja rakennuslain muutos ennakoitua maakuntauudistusta, jossa elyt poistuvat ja tilalle tulee uusi valtion lupa-, ohjaus- ja valvontaorganisaatio.

K kaikki tämä tarkoittaa sitä, että vasta valituilla uusilla kunnallisilla luottamushenkilöillä on ihan oikeasti valtaa linjata kunnan keskeisiä tulevaisuuden menestymisen rakennuspuolia. Valtio ei oma-aloitteisesti sotkeudu kunnan maankäytön ja rakentamisen kysymyksiin kuin poikkeustapauksissa.

”

NYT JOS KOSKAAN AVAUTUU MAHDOLLISUUKSIA LÄHTEÄ UUSILLE URILLE YHTEISTYÖSSÄ ASUKKAIDEN, YRITYSTEN, POLIITTISTEN PÄÄTTÄJIEN JA KOLMANNEN SEKTORIN TOIMIJOIDEN KANSSA.

Valta tuo myös vastuuta. Demokratian kannalta on sallittua jopa tiettyynajaan asti pilata kunnan rakennettua ympäristöä, kunhan selviää lain asettamia sisällöllisiä rajoja ei ylitetä. Välinpitämättömästä suhtautumisesta fyysiseen ympäristöön on riittämiin esimerkkejä menneiltä vuosikymmeniltä. Mutta on myös mahdollista ryhtyä tosissaan kantamaan vastuuta ja tehdä ratkaisuja, joita tulevat sukupolvet kiittävät.

Arkkitehtikunnasta valtaosa sijoittuu Etelä-Suomeen. Tilanne on työmahdollisuuksien kannalta ymmärrettävä. Kaksi kolmasosaa kunnista on taantuvia. Silti niissäkin rakennetaan ja toisinaan jopa tehdään kaavoja. Arkkitehtivakansseja ei pikkukunnissa ole. Kaavat teetetään konsulteilla. Usein paikallistuntemus jää hiukan pintapuoliseksi.

Maan koko ajan runsastuvalla arkkitehtikunnalla on kunnan uudessa toimintaympäristössä erinomainen näytön paikka sekä kasvupaikkakunnilla että taantuvilla alueilla. Nyt jos koskaan avautuu mahdollisuuksia lähteä uusille urille yhteistyössä asukkaiden, yritysten, poliittisten päättäjien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Maata Suomessa riittää.

Entisten toimintamallien kopiaamisen sijaan innovaatioille on kysyntää, oli sitten kyse kaavoista, täydennysrakentamisesta tai supistuvien alueiden vahvuusien esiin nostamisesta. Puhumattakaan itse rakennusten suunnittelusta.

Lauri Jääskeläinen

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 14

FISEn pääsuunnittelijoiden pätevydentoteamis-
menettelyn mukaiseksi täydennyskoulutukseksi
hyväksytty Suomen Rakennusinsinöörin Liitto RILin,
Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen
Liitto ATL:n, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit
RIAn ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL:n
yhteistyössä järjestämä pääsuunnittelijakoulutus.

KOULUTUKSEN HINTA

RIL:n, SAFAn, RIAn, RKL:n ja SIO:n jäsenet
3 390 euroa + alv 24 %, muut 3 690 euroa + alv 24 %.

ILMOITTAUTUMISET

www.ril.fi/PS14

LISÄTIETOA

Elina Rantakallio, elina.rantakallio@ril.fi, 050 520 1168
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

TARKEMPI KOULUTUSOHJELMA:

ril.fi/PS14 ja safa.fi

OHJELMARUNKO

1. JAKSO 6.-7.9.2017, Tampere
Pääsuunnittelijan toimintakenttä
2. JAKSO 4.-5.10.2017, Helsinki
Pääsuunnittelija rakennushankkeessa
3. JAKSO 8.-9.11.2017, Helsinki
Pääsuunnittelija korjausrakennushankkeessa
4. JAKSO 29.-30.11.2017, Helsinki
Pääsuunnittelijan henkilökohtaiset valmiudet
5. JAKSO 7.-8.2.2018, Helsinki
Pääsuunnittelijan erityiskysymyksiä

Koulutuspaikkoina Tampereella Sokos Hotel Torni
ja Helsingissä Radisson Hotel Blu Royal

Uutta asumista Hyvinkäälle

Ideakilpailussa etsittiin suunnitelmaa asemakaavoituksen pohjaksi, kun lähtökohtana oli arvokas luonto- ja kulttuuriympäristö.

Hyvinkään kaupungin ja Sveitsi Kiinteistörahaston järjestämään kilpailuun kutsuttiin neljä toimistoa: Arkkitehtitoimisto Harris-Kjisik, Playa Arkkitehdit, Arkkitehdit Anttila & Rusanen sekä Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen.

Kilpailun tarkoituksena oli löytää Hyvinkään Sveitsin alueen asemakaavan laatimisen pohjaksi olemassa olevaa kaupunkirakennetta täydentävä, toteuttamiskelpoinen ja toimiva kokonaisratkaisu. Alueelle tuli sijoittaa monimuotoista asumista sekä pienehkö palveluasumisen yksikkö. Kilpailijoiden tuli määritellä uuden asuinrakentamisen määrä, sijoittelu ja arkkitehtoninen ilme ja samalla huomioida alueen arvot ja kehittämistavoitteet.

Kilpailualue muodostui kahdesta rakentamiseen tarkoitusta alueesta ja niiden välissä sijaitsevasta puistomaisesta luonnonsuojelualueesta. Suunnittelun lähtökohtana tuli olla arvokas luonto, maisema ja kulttuuriympäristö.

Kilpailuehdotukset olivat ammattitaitoisia ja huolella työstettyjä. Ehdotukset täyttivät kilpailuohjelmassa esitetyt tavoitteet ja käsittelivät kukin suunnittelutehtävää omista lähtökohdistaan. Ehdotukset poikkesivat toisistaan huomattavasti sekä osa-alueiden että asumisratkaisujen ja arkkitehtuurin osalta.

Mikään ehdotuksista ei antanut yksiselitteistä vastausta alueen maankäytön jatkotyöstöön, mutta kaikki sisälsivät kiinnostavia ratkaisuja ja ideoita kaavoituksen pohjaksi.

Esimerkillinen kilpailuselostus

Tuomaristo päätti yksimielisesti palkita parhaana Arkkitehdit Anttila & Rusanen ehdotuksen *Terve metsä, terve vuori*. Voittajatyö on analyyttinen, hyvin perusteltu sekä kaupunki-

rakenteelliselta ratkaisultaan ja arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen. Työ toteuttaa kilpailun tavoitteet parhaiten. Se tarjoaa hyvän pohjan alueen kaavoitukselle ja on pienistä puutteistaan huolimatta joustava ja kehityskelpoinen.

Palkintolautakunta piti ehdotuksen kokonaisuutta selkeänä ja johdonmukaisena. Suunnitelma on perusteltu ja tarjoaa vastauksia kilpailun ja paikan asettamiin kysymyksiin. Lautakunta kehui ehdotuksen selostusta, joka avaa suunnitelman lähtökohtia ja perusteita hyvin. Selostus on mallisesimerkki siitä, millainen kilpailuselostuksen tulee olla.

Terve metsä, terve vuori on näyttävä ja tasapainoinen suunnitelma, joskin hieman varovainen. Voimakkaammat kontrastit massoitellussa sekä alueen tärkeimpien kohtien parempi esiin nostaminen olisi terästänyt muuten hienoa kokonaisuutta. Tästä huolimatta työn kaupunkirakenteellisen ratkaisu ja arkkitehtuuri ovat taidokkaita.

Hannu Huttunen

VOITTAJATYÖ ON ANALYYTTINEN, HYVIN PERUSTELTU SEKÄ KAUPUNKIRAKENTEELLISelta RATKAISULTAAN JA ARKKITEHTUURILTAAN KORKEATASOINEN.

Voittajaehdotus Terve metsä, terve vuori, tekijöinä Arkkitehdit Anttila & Rusanen.

Voittaja

Terve metsä, terve vuori

Arkkitehdit Anttila & Rusanen

Tekijät:

arkkitehdit Jesse Anttila, Mikko Rusanen, Marius Savickas, Lassi Hackman, Joonas Ala-Karvia, Noora Lahdenperä, arkkitehtiopiskelija Joona Heikkilä

Näkymä Oy: maisema-arkkitehti Yrjö Ala-Heikkilä

Palkintolautakunta

Hyvinkään kaupunki: kaupunginjohtaja **Jyrki Mattila**, kaupunginhallituksen puheenjohtaja **Annika Kokko**, tekniikan ja ympäristön vs. toimialajohtaja **Jouni Mattsson**, vt. kaavoituspäällikkö **Mika Ahonen**, museonjohtaja **Ville-Matti Rautjoki**

Sveitsin alueen kehittäjätahot: **Kari Järvenpää** / Finesco Capital, **Martti Paloheimo** / Sveitsi Kiinteistörahasto, **Kari Haroma** / Arkkitehtitoimisto Haroma & Partners

Kilpailijoiden nimeämä tuomariston jäsen:

arkkitehti, professori **Hannu Huttunen**

Palkintolautakunnan sihteeri:

kaava-arkkitehti **Anitta Ojanen**

Voittajaehdotus Nexus on hienovarainen, tehokas ja modernistisessa mielessä Otaniemi-henkinen.

Otaniemi täydentyy

Kansainvälisessä arkkitehtuurikilpailussa ratkottiin Aalto-yliopiston kampuksen täydennysrakentamisen haasteita. Voiton kutsukilpailussa vei Anttinen Oiva Arkkitehdit.

Otaniemi on Espoon kaupungin merkittävimpiä kasvun moottoreita. Aalto-yliopiston kampus, VTT:n tutkimuslaitokset ja Länsimetro asettavat kasvupaineita ja -mahdollisuuksia. Opiskelijoiden ja tutkijoiden lisäksi Otaniemeen tarvitaan uusia asukkaita ja liiketoimintaa. Tavoitteena on monipuolinen ja elävä kaupunkiympäristö.

Kilpailun kohteena oli Kemistin kortteli lähellä Otaniemen

ydintä, joka muodostuu vanhan päärakennuksen, **Alvar Aallon** toimiston suunnitteleman kirjaston ja rakenteilla olevan Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun, Väreän, kehystämälle aukiolle. Kilpailussa haettiin sekä korttelin kokonaisratkaisua että suunnittelijoita tuleville rakennuksille.

Kortteliin rakennetaan VTT:lle uusi biotalouden huippututkimusyksikkö osin nykyisten rakennusten yhteyteen. Lisäksi opiskelijajärjestöjen käyttöön toteutetaan uusi opiskelijakeskus, joka on Aalto-yliopiston ylioppilaskunnan (AYY), Aalto-yliopiston kauppatieteiden ylioppilaiden (KY) ja Teknologiföreningin (TF) yhteishanke. Kilpailukortteliin sijoittuu myös vuokra- ja opiskelija-asuntoja sekä vapaarahoitteisia asuntoja.

Mukaan kutsuttiin neljä toimistoa: Estudio Herreros Espanjasta, Morphosis Architects Yhdysvalloista sekä Suomesta Anttinen Oiva Arkkitehdit ja Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki.

Hienovaraista suunnittelua tehokkaasti

Otaniemen kampusalue on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi, jonka asemakaavalle on leimallista maaston muotojen hyväksikäyttö, avoimet ja laajat viheralueet sekä punatiilisten laitosrakennusten väljä ja monipuolinen ryhmittely.

Kilpailussa edellytettiin erityisen hienovaraista suunnitteluetta etenkin korttelin koillisosassa, lähinnä Otaniemen vanhinta ydinaluetta. Otaniemen perimästä oli syytä huomioida rakennusten lisäksi maasto ja puusto. Harkittua materiaalikirjon laajentamista pidettiin kuitenkin tervetulleena – tiilitaloja täydentämään sopisivat esimerkiksi yksityiskohdiltaan huolitellut puutalot.

Tärkeä arvosteluperuste oli taloudellinen toteutettavuus, koska uuden laboratorion rakentaminen rahoitetaan osin yliopiston ulkopuolisella pääomalla. Kaikki ehdotukset ylittivät kustannuskaton reippaasti, joten päädyttiin järjestämään jatkokilpailu kahden ehdotuksen, *Edgen* (Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki) ja *Nexuksen* (Anttinen Oiva Arkkitehdit), välillä. Molempien ehdotusten tekijät pystyivät osoittamaan, että kustannusarvioita saatiin merkittävästi pienemmiksi ehdotusten tason siitä kärsimättä.

Kilpailun voitti ehdotus *Nexus*, joka onnistui parhaiten yhdistämään Otaniemen puutarhakampuksen tunnelman ja tehokkaan rakentamisen. Kortteli muodostuu matalista, kaare-

SUUNNITELMA HENKII ALVAR AALLON
ALKUPERÄISTÄ IDEAA KAIKKIALLE
LEVITTÄYTYVÄSTÄ TIEHÄSTÄ JA
MUTKITTELEVASTA POLKUVERKOSTOSTA.

valinmaisista ja viherkattoisista jalustoista, joiden päälle sijoituvat korkeat noppamaiset rakennuskappaleet. Suunnitelma henkii Alvar Aallon alkuperäistä ideaa kaikkialle levittäytyvästä tiehästä ja mutkittelevasta polkuverkostosta.

Otaniemen täydentäminen ei ongelmatonta

Palkintolautakunnassa käytiin keskustelua kilpailun lähtökohdaksi asetetusta bruttoalatarvonnasta (noin 70 000 brm²). Jäsenistä **Tommi Lindh** ja allekirjoittanut edellyttivät arvostelupöytäkirjaan merkittäväksi kantanaan, että asemakaavoitusvaiheessa rakentamisen määrää tulisi pienentää.

Otaniemestä on laadittu lukuisia inventointeja, viimeisimpänä ansiokas kulttuuriympäristöselvitys (Arkkitehtitoimisto Livady ja Maisema-arkkitehtuuri MM, 2014). Tulevan rakentamisen pohjana pitäisi olla yleissuunnitelma, jossa määritellään, mitkä osat Otaniemestä voidaan rakentaa tiiviisti ja mitkä alueet suojellaan kokonaan rakentamiselta.

Yleinen arkkitehtuurikilpailu koko Otaniemeen alueen suunnittelusta olisi paikallaan.

Sari Nieminen

Voittaja

Nexus

Anttinen Oiva Arkkitehdit

Tekijät: Selina Anttinen, Vesa Oiva

Työryhmä: Teemu Halme, Tuula Jeker, Jussi Kalliopuska,

Tommi Itäniemi, Samuli Summanen, Karoliina Hartiala,
Anna Grönlund, Annamari Vesamo, Jemina Valli, Kaisa
Lintula, Sini Valvisto, Tapio Matilainen

Partial visualisation: MIR, Norja

Scale model: Klaus Stolt

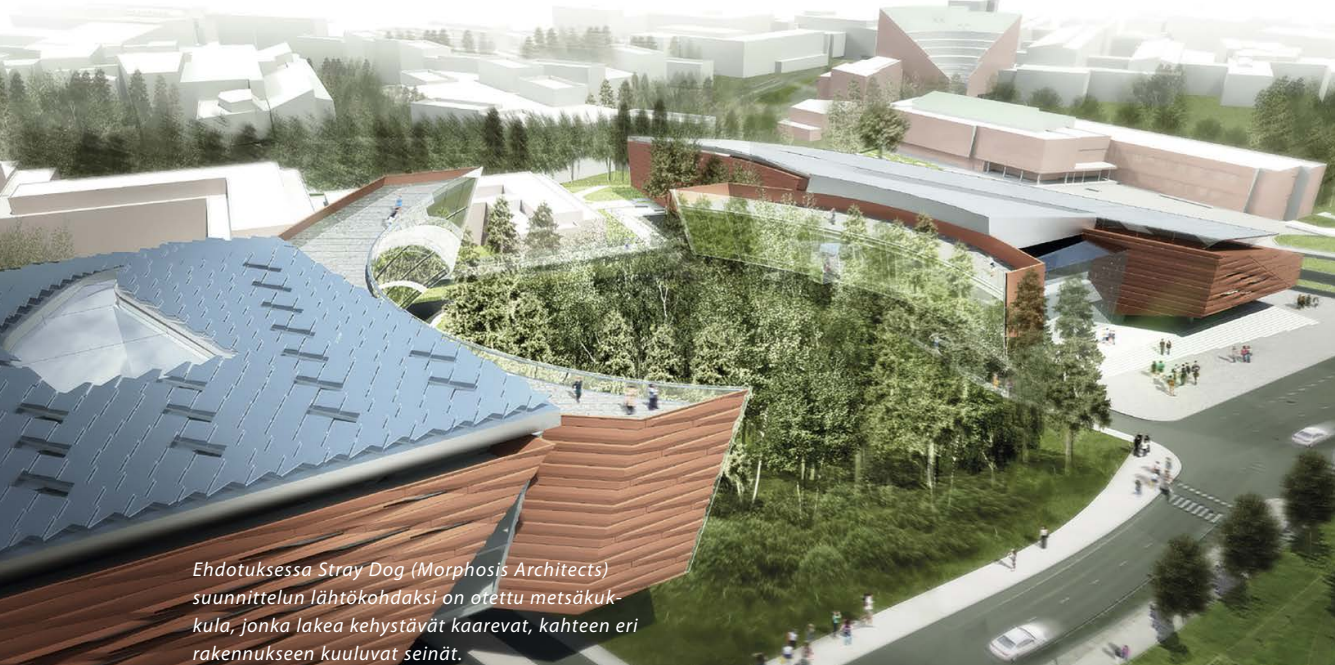
Maisemasuunnittelu: MASU Planning

Maisemasuunnittelu, tekijät: Malin Blomqvist, maisema-ark-

kitehti MARK MDL, Sune Oslev, maisema-arkkitehti
Maisemasuunnittelu, avustajat: Inka Norros, maisema-arkki-
tehti MARK, Franka Oroza, arkkitehti

Palkintolautakunta

Antti Tuomela / Aalto-yliopistokiinteistöt Oy, Antti
Ahlava / Aalto-yliopisto, Olavi Hiekka / Senaatti-kiinteis-
töt, Taru Haimala / VTT, Ossi Keränen / Espoon
kaupunki, Tommi Lindh / Alvar Aalto -säätiö, Tommi
Kurkela / arkkitehtuurin asiantuntija, Sari Nieminen /
SAFA-tuomari, Pyy Haahtela / opiskelijajärjestöjen
edustaja

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT

Hangon Graniittlinna, opiskelijakilpailu
EUROPAN 14
Tuusulan lukio ja monitoimitalo Monio

ALOITUS

13.3.2017
13.2.2017
6/2017

SISÄÄNJÄTTÖ

6.6.2017
30.6.2017
9/2017

SISÄÄN JÄTETTYT YLEISET KILPAILUT

Tampereen taidemuseon laajennus ja Pyynikintori
Kuopion soiva ja sykkivä sydän, 2. vaihe päättyi 17.3.2017
Vantaan Aviapolis
Ylivieskan kirkko
Helsinki High-Rise, suunnittelu- ja toteutuskilpailu

15.12.2016
18.4.2016
16.1.2017
14.2.2017
24.1.2017

15.3.2017
5.9.2016
28.4.2017
15.5.2017
16.5.2017

KUTSUKILPAILUT

Helsinki-Vantaan terminaali 2:n laajennus
Jakomäen sydän
Peab Jätkäsaaren kortteli
Jätkäsaaren Saukontorni
Heinolan lukio
Oulun lasaretin alue
Espoon virastokeskuksen asuinkortteli
Tapiolan Satakienrinne

28.11.2016
15.12.2016
1.2.2017
15.2.2017
15.3.2017
3.5.2017
5.5.2017
15.5.2017

24.3.2017
27.3.2017
31.3.2017
28.4.2017
15.6.2017
3.7.2017
22.8.2017
29.9.2017

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA: www.hankintailmoitukset.fi, SIMAP: simap.europa.eu

Sivuhavaintoja joustavuudesta

Hallituksen kärkihankkeena on ollut paitsi turhien normien purkaminen myös mahdollistavan sääntelyn lisääminen, prosessien sujuvoittaminen ja menettelyjen keventäminen, minkä on sanottu muun muassa helpottavan kansalaisten arkea ja parantavan kilpailukykyä. Kaavoituksen ja rakentamisen sääntelyn osalta samanlaisia vaatimuksia ovat esittäneet elinkeinoelämän järjestöt, rakennusteollisuus sekä viimeksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto.

KANSALAISILLE JA ASUKKAILLE TÄYTYY PYSTYÄ VÄLITTÄMÄÄN JONKINLAINEN KÄSITYS TULEVAN LÄHIYMPÄRISTÖNSÄ LUONTEESTA.

Kaavallisen sääntelyn keventäminen voi kuulostaa pelottavalta, kun pohtii nykyisen rakennetun ympäristömme laatua, sääntelystä huolimatta – se ei ole paikoin kovinkaan kaunista, mutta rumempaakin se voisi valitettavasti olla. Positiivisemmin sääntelyn keventäminen voidaan ymmärtää pyrkimyksenä parempaan sääntelyyn. Parempi sääntely, joka alun perin tarkoitti tehokkaampaa, vaikuttavampaa ja läpinäkyvämpää sääntelyä, on poliittisessa keskustelussa kutistunut kuitenkin pääasiassa taloudellisen kasvun ja kilpailukyvyyn edistämiseksi tai sääntelystä luopumiseksi. Paremmalle sääntelylle olisi löydettävissä varmaan monipuolisempikin tulkinta.

Asemakaava määrittelee pitkälti rakentuvan ympäristöme laadun. Sen on kuitenkin sanottu muistuttavan tarkkuudeltaan jo rakennussuunnittelua ja vaikuttavan siten muun muassa asuntojen hintaan. Siihen on viime aikoina liitettykin määreitä ”avoin”, ”joustava” ja ”mahdollistava”.

Asemakaavallinen sääntely on lähtökohtaisesti edelleenkin paljon niin sanotun pahan toimijan sääntelyä, jossa yritetään arvata ja estää toteuttajan ylilyönnit ja rimalitukset rakentuvan ympäristön suhteen. Ajatuksesta on vaikea päästää irti, koska hyviä esimerkkejä on vähän. Sen sijaan huonoja sovelluksia on helppo kuvitella paljon. Taloudellinen joustavuus on helposti myös laadullista joustavuutta, mutta väärään suuntaan.

Nykytilanteessa asemakaavan joustavuutta voidaan hakea sekä sisällön että prosessin suhteen. Sisällöllisellä joustavuudella halutaan varmistaa eri tahojen tavoitteiden toteutumisen pitkän aikavälin kuluessa. Kun kohteen tuleva toteuttaja tai käyttäjä ei ole tiedossa, asemakaavan joustavuuden tavoitteet ovat erilaisia kuin kumppanuuskaavoituksessa.

Sisällön suhteen asemakaavan joustavuus määritellään pitkälti toteuttajan ja kaavoittajan välisissä keskusteluissa. Kaavoittaja näkee joustavuuden tarkoittavan useita mahdollisuuksia toteuttaa hanke korkeatasoisemmin kuin perinteisessä tarkkarajaisessa asemakaavassa. Toteuttaja taas tavoittelee joustavuutta teknis-taloudellisten tekijöiden suhteen, mikä tarkoittaa usein vain rakentamisen vähimmäisvaatimusten toteutumista. Kaavoittaja pohtii hankkeen vaikutuksia osana koko kaupunkirakennetta, toteuttaja ehkä vain oman tonttin-

sa näkökulmasta – kaavoittaja ajattelee 50 vuotta eteenpäin, toteuttaja ehkä vain pari kvartaalia. Joustavuuden tavoitteet ja vaikutukset eivät siten välttämättä kohtaa tai ole yhteismittaisia ilman niiden yhteistä määrittelemistä ja tutkimista.

Kaavaprosessin kannalta joustava asemakaava voisi vähentää työtä ja nopeuttaa siten kaavan valmistumista. Työmäärän säästö yhdessä prosessin vaiheessa voi tosin lisätä työtä toisessa vaiheessa, esimerkiksi tontinluovutuksen, sopimus- tai lupamenettelyn suhteen.

Joustava asemakaava edellyttää osapuolten sekä hallintokuntien tiivistä yhteistyötä, jotta voidaan sopia sisällöstä, reunaehdoista tai tavoitteista – todennäköisesti yhteistyötä tarvitaan sitä enemmän, mitä joustavampi kaavasta tehdään. Suuremmilla toteuttajilla ja organisaatioilla on paremmat edellytykset panostaa tällaiseen prosessiin. Haasteena on kirjaamattomien tavoitteiden säilyminen toteutuksessa, mikäli avainhenkilöt, toteuttajat tai suunnittelijat jossain vaiheessa vaihtuvat, vaikka laadulliset tavoitteet kauniina kuvina viitesuunnitelmissa prosessin aikana vilahtelevatkin. Viitesuunnitelmia laativan arkkitehtikonsultin asiantuntemus on tilaus-suhteen vuoksi pitkälti toteuttajan tavoitteiden mukainen. Näin kaavoittaja ei voi täysin hyödyntää suunnittelutyötä sisällön joustavuuden määrittäjänä. Suunnittelijan tulisi tietenkin olla molempien osapuolien yhteinen asiantuntija.

Tavallista laajempaa vuorovaikutusta voidaan perustellusti pitää edellytyksenä joustavan kaavoituksen prosessille, sillä

Tällä palstalla julkaistaan
SAFAn toimikuntien
jäsenien kirjoituksia
toimikunnissa käsitellyistä
ajankohtaisista aiheista.

muodostuvan rakennetun ympäristön fyysinen hahmo tai toiminnallinen sisältö voi pitkän toteutuksen aikana muuttua merkittävästikin. Kansalaisille ja asukkaille täytyy pystyä välittämään jonkinlainen käsitys tulevan lähiympäristönsä luonteesta.

Vuorovaikutuksella tavoiteltavat hyödyt heikentyvät merkittävästi, jos huomattavia rakentamisen määrään, toiminnalliseen sisältöön tai ympäristöön vaikuttavia tekijöitä on jo päätetty ennen kaavaprosessin alkua. Joustavuuden suhteen onkin tarkasteltava huolellisesti, mitä tekijöitä asemakaavalla ohjataan, minkä tai kenen suhteen joustavuutta tavoitellaan, miten sitä tavoitellaan ja millaiseksi joustavuus sisällön tai prosessin osalta lopulta muodostuu.

Kari Nykänen

joustava kaavakonsultti,

SAFAn yhdyskuntasuunnittelun toimikunta

ARKKITEHTIMILJÖÖSSÄ **vuokrattavana** avara, valoisa, merinäköalalla 250m²:n TOIMISTOTILA,
6./8. kerros, Tehtaankatu 27–29. Arv. vast. chrisdesign@kolumbus.fi, puh. 040 539 1815

Kun ovelta vaaditaan mahdolluttomia.

Ensiluokkaista hygieenisyyttä

Lujitemuoviset LAMI-ovet eivät sisällä puuta tai muita orgaanisia materiaaleja, jotka edistävät bakteerien kasvua. Sileät ja helposti puhdistettavat pinnat ehkäisevät epäpuhtauksia, jotka syntyvät kosketuksesta tai ilmassa leijuvista hiukkasista. Kova ja sileä gelcoat-pinta kestää puhdistus- ja desinfiointiaineita sekä muita kemikaaleja.

Muovilami Oy – Hygieenisia LAMI-ovia yli 50 vuoden kokemuksella ja ammattitaidolla – www.lamidoors.com

Kaupunkisuunnittelijan siiveniskuja 3

Kaavoituksen aikajänne on pitkä, ja suunnittelusta toteutukseen kuluu tavallisesti vuosia. Joskus kuitenkin hanke toteutuu ideavaiheesta hyvinkin nopeasti.

Miten Rovaniemen Finlandia-palkittu katsomo laitettiin vireille?

Sain vuonna 2010 tehtäväkseni laatia Rovaniemen keskustan oikeusvaikutteisen osayleiskaavan. Osayleiskaava toteutuu asemakaavojen kautta, mutta kaupunki halusi, että se tehdään mahdollisimman tarkasti, jotta se jo varhaisessa vaiheessa voi ohjata kaavailtuja rakennushankkeita keskeisillä alueilla. Keskuskentän katsomohanke oli ensimmäisten joukossa.

Kaavaluonnosvaiheessa alkuvuodesta 2011 saatiin tieto, että ”Poronsilmän” vaatimaton katsomo kaipaisi uusimista. Paikka kentän ja Poromiehentien välissä on kapea, joten ideoimme siihen hybridirakennusta, joka voisi koostua itse katsomosta sekä esimerkiksi asunnoista ja toimistoista.

Kaupunki järjesti katsomosta kutsukilpailun vuodenvaihteessa 2011–2012. Voittajaksi valittiin Arkkitehtityöhuone Artto Palo Rossi Tikan ehdotus *Railo*. Ehdotuksessa oli palkintolautakunnan mukaan muodostettu arkkitehtonisesti korkeatasoinen kokonaisuus katsomo-monitoimikiinteistöstä ja erilisistä liike-asuinrakennusyksiköistä railomaisen ulkotilasarjan

avulla. Railo saatiin aikaan laajentamalla kapeaa maakaistaletta ja ehdottamalla kantta Poromiehentien päälle jalankulkualueeksi.

Katsomo toteutettiin ripeästi ja tietojen mukaan myös edullisesti, ja se valmistui kesäkuussa 2015. Pääsuunnittelijana toimi **Aaro Artto**. Rakennus esiteltiin laajasti sen saatua Arkkitehtuurin Finlandia -palkinnon lokakuussa 2016. Poromiehentien kantta ja liike-asuinrakennuksia ei vielä ole toteutettu.

Tuomo Sirkkiä

Kirjoittaja on arkkitehti, joka työskentelee osa-aikaisesti Sito Oy:ssä.

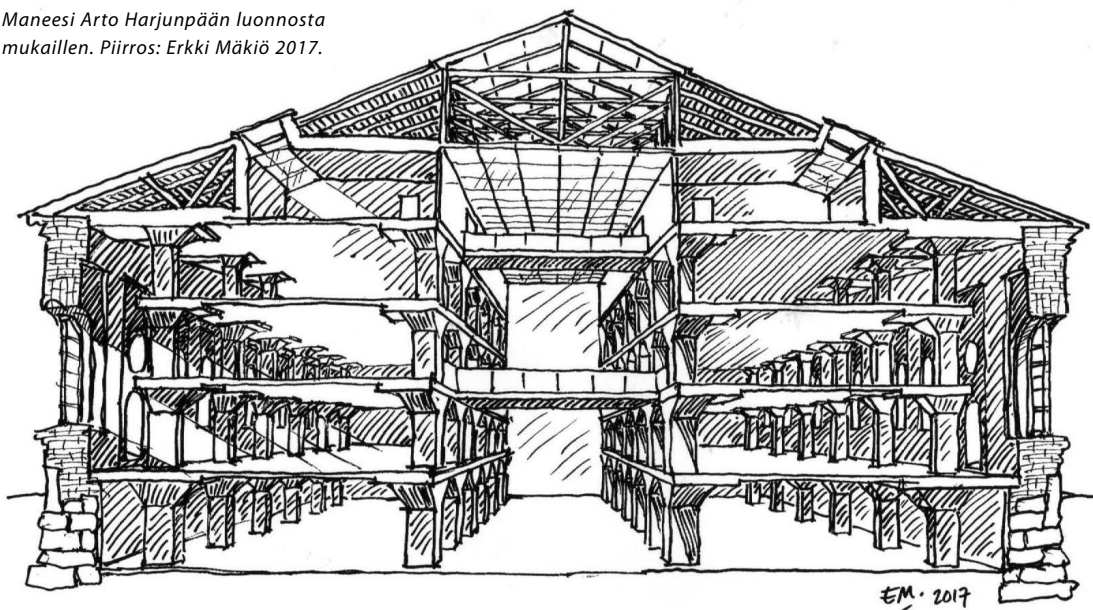

Kilpailuehdotuksen visualisointi (APRT).

Keskustan virtuaalimalli kaakosta (Sito Oy 2010). Kenttä kuvassa keskellä.

Maneesi Arto Harjunpään luonnosta
mukaillen. Piirros: Erkki Mäkiö 2017.

Maneesi museoksi

Helsingin ydinkeskustasta löytyy kymmenentuhannen kerrosneliömetrin suojeltu rakennus, joka on odottanut tähdellistä käyttöä ainakin kolme vuosikymmentä.

Axel Hampus Dahlströmin Kaartin maneesi valmistui vuonna 1877 ja toimi Kaartin pataljoonan harjoitustilana 1900-luvun alkuun saakka. Ensimmäiset Suomen Messut järjestettiin maneesissa vuonna 1920 ja toisten Pohjoismaisten Rakennuspäivien näyttely vuonna 1932. Helsingin olympialaisten tarpeisiin maneesista tehtiin autojen säilytyspaikka. Puinen kattokonstruktio purettiin ja maneesihalli muutettiin sienipilarilaattarakenteiseksi viisikerroksiseksi. Tämän jälkeen maneesi on ollut Puolustusvoimien varastona ja Liikkuvan poliisin käytössä.

Paula Holmilan artikkelissa *Helsingin Sanomissa* 23.2.2017 **Severi Blomstedt** esitti uuden visionsa Kaartin maneesin muuttamisesta arkkitehtuurin ja muotoilun museoiden laajennusosaksi. Hän käytännössä ravisteli muistiamme tuomalla esiin vanhan idean 1980-luvulta.

Ehdotin vuonna 1986 Rakennushallituksen pääjohtaja **Matti K. Mäkiselle** Kaartin maneesin muuttamista Rakennustekniikan museoksi, Rakennustaiteen museon laajennusosaksi. Hän innostui ajatuksesta. Mukaan pyydettiin Rakennustaiteen museon johtaja, professori **Aarno Ruusuvuori** ja rakennusopin professori **Bengt Lundsten**. Laadimme asiasta kirjelmän, jonka Ruusuvuori ja minä veimme vuoden 1987 alussa

ministeri **Matti Ahteelle**. Rakennustaiteen museon tutkimuspäällikkö **Asko Salokorpi** ehdotti samana vuonna (HS 4.10.1987), että Kaartin maneesiin rakennettaisiin myös museon tarvitsemia näyttely- ja arkistotiloja. Puolustushallinto torjui tuolloin museon laajennusajatuksen.

Sittemmin asian edistämiseksi on laadittu useiden henkilöiden voimin lehtiartikkeleita ja tehty näyttelyitä. **Arto Harjunpää** laati vuonna 1995 Museovirastossa maneesista luonnossuunnitelman, joka toistuu Blomstedtin ehdotuksessa. Museovirasto neuvotteli puolustusministeriön kanssa maneesin tilojen saamisesta viraston rakennusfragmenttikokoelman esittelyyn – ilman tulosta.

Maneesin suojele kohdistuu sen kuoreen. 1950-luvun sienipilarilaattarakenne tarjoaa hyvät mahdollisuudet joustavaan tilasuunnitteluun. Syvärunkoiseen rakennukseen on helppo avata valokuiluja ja korkeampia tiloja. Sekä Designmuseo että Arkkitehtuurimuseo ovat molemmat uusikäyttöprosessin tuotteita. Maneesi sopii mainiosti mukaan kolmanneksi.

Samalla kun Kaartin maneesin muuttaminen naapurimuseoiden tarpeisiin helpottaisi museoiden tila-ahdinkoa, se tarjoaisi puolustushallinnolle ratkaisun vuosikymmeniä ongelmana olleen suojellun rakennuksen käyttöön.

Erkki Mäkiö

Suunnittelijan puheenvuoro Meilahden viherkatosta

”

HAAVEILEN AJASTA, JOLLOIN RAKENNUTTAJAT SAAVAT ESIMERKIKSI VEROTUKSELLISTA KOMPENSAATIOTA NIISTÄ HYÖDYISTÄ JA SÄÄSTÖISTÄ, JOITA VERONMAKSAJAT, INFRASTRUKTUURIN, TERVEYDENHUOLLON JA SOSIAALITOIMEN KUSTANTAJAT VIHerkATOISTA SAAVAT.

O n nittelu ovat paikallaan Helsingin yliopiston Viides ulottuvuus -hankkeen saamasta TunnustusPaanu-palkinnosta, josta kerrottiin *Arkkitieteissä* 3/2017. Artikkelin kuvituksena oli kaunis valokuva Meilahden liikuntahallin sammalkatosta. Artikkelin antoi ehkä vaikutelman, että viherkatto syntyi helposti, tuosta vaan. Oikeasti Meilahden liikuntahallin viherkatto on pitkän ja polveilevan prosessin tulos. Kyseisen kohteen suunnitteleena arkkitehtina haluan valottaa hankkeen vaiheita.

Viherkattoehdotukset kohtaavat edelleen paljon vastustusta. Rakennuttajat ja viranomaisetkin ovat kokeneet ne ylimääräiseksi kustannukseksi ja riskiksi. Viime vuosina, hulevesihuolien lisääntyneenä, on asenne viherkattoihin muuttunut sallivammaksi, niistä ajatellaan jo saatavan jotain hyötyäkin. Viemäröinnin, tulvien, jäähdytyksen ja katteen kestoajan kustannuksia osataan arvioida, mutta monet vaikeammin rahana arvioitavat kiistattomat hyödyt jäävät vielä kannattavuuslaskelmissa huomiotta.

Tulevaisuudessa esimerkiksi pölyn sitominen pois hengitysilämästä, viherympäristön stressiä vähentävä vaikutus tai luonnonympäristön monimuotoisuuden suojaaminen voisivat olla sellaisia seikkoja, joille myös osataan laskea taloudellinen hyöty. Haaveilen ajasta, jolloin rakennuttajat saavat esimerkiksi verotuksellista kompensatiota niistä hyödyistä ja säästöistä, joita veronmaksajat, infrastruktuurin, terveyden-

PEKKA HÄNNINEN

Meilahden viherkatto, kuva Pekka Hännisen artikkelista au:ssa 3/2017.

huollon ja sosiaalitoimen kustantajat viherkatoista saavat. Hyvän tekemisen ei pitäisi olla ylimääräinen kustannus.

Teimme 1990-luvun alkupuolella Meilahden liikuntapui-
toon yleissuunnitelman yhdessä maisema-arkkitehti **Gretel Hemgårdin** kanssa. Työ tehtiin Helsingin asemakaavaviraston ja liikuntaviraston yhteisestä toimeksiannosta. Eräs osa selvitystä oli tutkia herkin puistomaisen alueen rakentamismahdollisuuksia sekä määritellä periaatteet, joiden mukaan mahdollinen lisärakentaminen tulisi toteuttaa. Ohjelmassa olleen uuden tennishallin osalta esitimme ratkaisuksi rakennuksen upottamista osittain kallioon ja laajan katon kattamista viherkatteella. Suunnitelma hyväksyttiin vuonna 1994 alueen asemakaavoituksen pohjaksi.

2000-luvun alussa, 1990-luvun laman mentyä ohi, käynnistyi tennishallin varsinainen suunnittelu. Viherkatto ei tässä vaiheessa tuntunut enää niin utopistiselta kuin aikaisemmin: viherkattourakoitsijoita oli jo paremmin löydettävissä, ja RT-korttikin uudenaikaisista viherkatoista oli jo julkaistu. Liikuntahallista suunniteltiin viherkattoinen ja osittain kallioon louhittu niin, että kalliopinnan lämpötilaa ja kosteutta hyödynnettäisiin hallin sisäilmassa. Asemakaavaan merkittiin yleissuunnitelman mukaisesti määräys viherkatosta. Kaava sai lainvoiman vuonna 2006.

Helsingin yliopisto tuli vuonna 2006 mukaan hankkeeseen toiseksi pääkäyttäjäksi, ja liikuntapalvelujen tarjontaa moni-

NYT VOIN VAIN OLLA ILOINEN SIITÄ,
ETTÄ YLI KAHDENKYMMENTEN VUODEN
VÄÄNTÖ VIHHERKATTEISEN EKOLO-
GISEN LIIKUNTAHALLIN RAKENTA-
MISESTA MEILAHTEN ON VALMIS.

puolistettiin lisäämällä ryhmäliikunta- ja kuntosalitiloja apu-tiloihin. Suuremmasta käyttäjäkunnasta huolimatta kustannusraami oli tiukka, ja kun selvisi, että viherkaton aluskate voi toimia myös sellaisenaan vesikatteena, päätti rakennuttaja anoa rakennusvalvonnalta mahdollisuutta vaiheistaa katon tekoa. Perusteluna oli, että on hyvä seurata ensin pari vuotta, ettei kate vuoda, ennen kuin viherkerrokset asennetaan. Lupa tähän saatiin, ja kun halli vuonna 2008 valmistui, oli katolla harmaa PVC-kate.

Aikaa kului ja liukkaasta kaarevasta katosta oli valmistumista seuranneina runsaslumisina talvina monenlaista haittaa. Kun viimein KVR-urakoitsija katsoi, että lumen ja jään mukana irronneiden räystäskourujen ja kaatuneiden suoja-aitojen korjailu ei enää kuulunut heille, ehdotettiin myös heidän taholtaan katon valmiiksi tekemistä. Alueen asukkaatkin olivat jo huomautelleet asemakaavassa luvattun viherkaton puuttumisesta. Rakennusvalvonnan loppukatselmus oli ollut viherkatteen puuttumisen takia osittainen, ja sovittujen määräaikaisten ylittyttyä alkoikin tulla yhteydenottoja myös rakennusvalvonnasta. Viimein rakentamisen valmiiksi saattamiselle asetettiin uhkasakko.

Tässä vaiheessa satuin osallistumaan Helsingin yliopiston Viides ulottuvuus -hankkeen seminaariin ja otin siellä puheeksi Meilahdessa sijaitsevan puolen hehtaarin katon, joka kaipaa kipeästi viherkattetta. Tämä herätti kiinnostusta, ja sovittiin, että välitän kontaktit. Liikuntakeskuksen suunnitelmissa viherkatteelle oli varattu lisäkuormaa vain 50 kilogrammaa neliölle. Onneksi yliopiston kautta löytyi juuri ohuista sammalkatoista tutkimusta tekevä tohtorikoulutettava, joka otti projektin hoitaakseen. Koekatto sopi myös rakennusvalvonnalle, ja oli mukava seurata, miten rakennuttajankin näkemys viherkatosta muuttui hankkeen myötä positiivisemmaksi.

Nyt voin vain olla iloinen siitä, että yli kahdenkymmenen vuoden vääntö viherkatteisen ekologisen liikuntahallin rakentamisesta Meilahteen on valmis. Asenteet viherkattoja ja viherharrastamista kohtaan ovat tällä välin muuttuneet myönteisemmiksi, mutta paljon on vielä tehtävää asian eteen.

Mikko Hormia
arkkitehti SAFA

Katsaus 2018

EHDOTA KOhteITA!

Kesällä 2018 järjestetään jälleen suomalaisen arkkitehtuurin kaksivuotiskatsaus, johon kuuluu näyttely, kirja, verkkosivusto ja tapahtumia. Kansainvälisen kiertonäyttelyn ensimmäinen esitys on Arkkitehtuurimuseossa Helsingissä.

Katsaukseen haetaan 1.7.2015–30.6.2017 valmistuneita rakennuksia, sisustuksia ja maisemasuunnittelukohteita sekä yhdyskuntasuunnittelun osalta myös projekteja, joiden kaava tai muu suunnitelma on hyväksytty samana aikana. Esiteltävät työt valitsee asiantuntijajury.

Kohteita voivat ehdottaa niiden suunnittelijat sekä kaikki muut arkkitehtuurista kiinnostuneet.

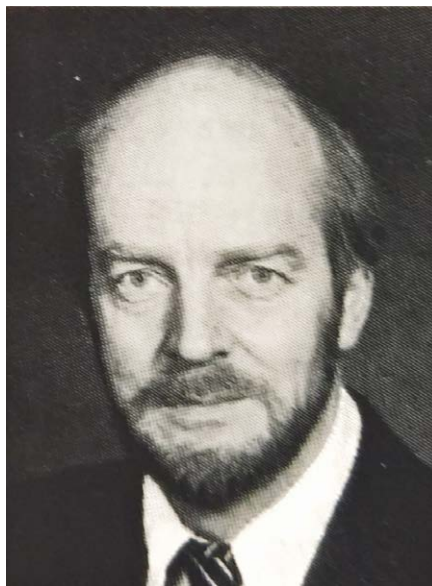
Ilmoita kohteita ke 31.5.2017 mennessä.
Kohteiden tulee olla valmistuneita 1.7.2015–30.6.2017.

Ehdotusaineistoa ja toimitustapaa koskevat koskevat ohjeet julkaistaan maaliskuun alussa verkossa:
www.mfa.fi/ehdota

ARKKITEHTUURIMUSEO
SUOMEN ARKKITEHTILIITTO SAFA
ALVAR AALTO –SÄÄTIÖ

Arno Savela

1935–2016

Arkkitehti Arno Savela menehtyi sairauskohtauksen jälkeen jouluaaton aattona vuonna 2016 Helsingissä. Savela oli syntynyt vuonna 1935 Heinolassa, ja hän kirjoitti ylioppilaaksi Heinolan yhteislyseosta. Savelan pidetyn veljesarjan vanhin valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1961.

Savela oli nuorena alan opiskelijoiden keskuudessa virtuosin maineessa. Opiskelun kruunasi diplomityön sijoittuminen kansainvälisessä arkkitehtuurikilpailussa São Paulossa. Uransa alussa hän työskenteli muun muassa Viljo Revellin toimistossa – tätä kokemusta hän muisteli mielellään.

Savelan yhdessä kumppanien kanssa perustama Arkkitehtitoimisto Kaupunkisuunnittelu Oy toimi vuodet 1966–1994 Helsingissä. Vuonna 1963 perustettu Arkkitehtuuritoimisto Arno Savela jatkoi toimintaa Lohjalla vielä 2000-luvulla.

1990-luvun lama sai kunnat lopettamaan toimeksiantonsa, ja huomattava osa maan arkkitehdeista jäi työttömäksi. Myös Savela koki raskaan kriisin, jonka seurauksista hän ei koskaan täysin toipunut.

Savela oli paitsi suunnittelija myös kysytty esitelmäsiijä. Hän opetti ja luennoi Teknillisessä korkeakoulussa vuosina 1966–1992. Hänen opetusalueenaan oli koulujen suunnittelun ohjaus. Hän itsekin suunnitteli paljon kouluja. Muun muassa Heinolassa Kymenkartanon koulu oli hänen käsialaansa.

Heinolaan Savela piirsi lukuisia muitakin julkisia rakennuksia. Tunnetuimpia ovat kaupungintalo ja valtuustotalo, valtion virastotalo ja poliisitalo. Entisen maalaiskunnan puolelle hän

suunnitteli muun muassa Vierumäen jäähallin ja seurakuntatalon. Kaupungin keskustassa on useita hänen suunnittelemaansa asuintaloja.

Funktionalistisen asiallisten ja tyylikkaiden modernien talojen arkkitehti paneutui myös vanhojen rakennusten peruskorjauksiin erityisongelmineen. Savela oli mies, joka New Yorkiin suuntautuneella häämatkallaankin tarkasteli Empire State Buildingin rakenteita ja mittasuhteita.

Koulutoverit muistavat monipuolisen nuorukaisen, joka yhtenä harvoista heitti rekillä jättiläistä ja jonka sydän sykki urheilulle. Keskustelijana hän oli älykäs, huumorintajuinen ja laaja-alainen. Uiminen ja shakki olivat hänelle mieluisia harrastuksia. Seurallinen mies tunnettiin erinomaisesta muististaan.

Savela puolisoineen asui ja viihtyi Lohjalla, lähellä merkittävää työtään, yhdessä Pirjo Kantolan kanssa suunniteltua upeaa Laurentius-salia. Viimeiseen asti myös Heinola oli hänelle kotipaikka. Hän osallistui Helsingissäkin viime vuosiin saakka epävirallisen kotiseutupiirin tapaamisiin ja retkiin toisten Heinolan poikien kanssa. Hän oli Heinolan valtuuskunnan jäsen sen perustamisesta aina eroamisikään saakka ja näyttäytyi heinolalaisten heinäkuuisissa toritapaamisissa. Tärkein side synnyinseutuun oli kuitenkin ”Muikkis”, itse rakennettu kesähuvi ja yksityinen paratiisi Marjoniemessä.

*Leena Kekkonen
Heikki Miettinen*

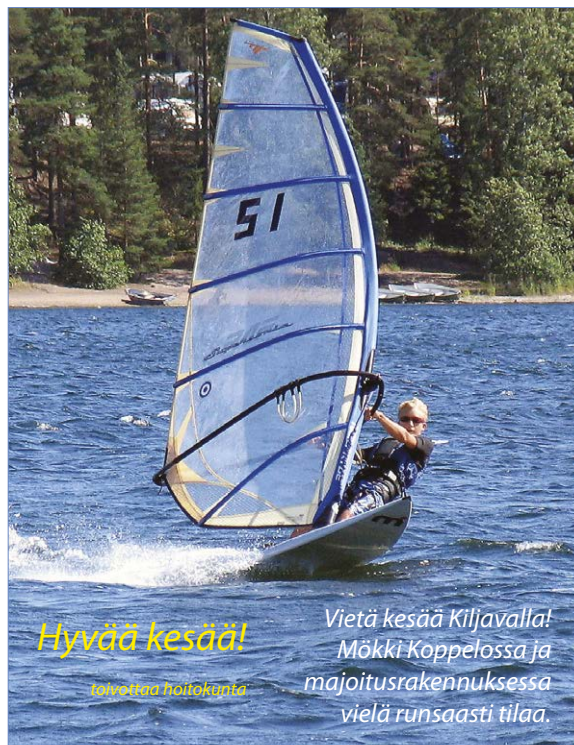
Vähä-Kiljavalla tapahtuu

- su 28.5. Kesäkauden avajaiset
 pe 2.6. Saunakausi alkaa
 pe 23.6. Juhannusjuhlat
saunomista, kisailua, tarjoilua, kokko
 la 12.8. Rantajuhlat ja SAFAn jäsenpäivä
saunomista, kisailua, tarjoilua
 su 27.8. Saunakausi päättyy
 la 9.9. HESA-SAFAn järjestämä syysretki
 la 16.9. Perinteiset rapujuhlat Kasinolla
 su 24.9. Kesäkauden päättäjäiset

Vähä-Kiljavan ranta- ja metsäalueet ovat kaikkien safalaisten vapaassa käytössä! Voit saunoa kesällä maksuttomilla yhteisvuoroilla tiistaista sunnuntaihin. Jokaiselle päivälle on myös varattavissa yksityisvuoro (30 euroa / 2 h).

Jos haluat olla mukana ylläpitämässä yhteistä kesänviettopaikkaamme, voit osallistua talkoisiin 21.5., 28.5., 2.7., 16.7., 30.7. tai 24.9. klo 10-16. Pientä tarjoilua ja talkoosauna.

*Lisätietoa SAFAn verkkosivuilta, uutiskirjeestä,
 Facebookista ja toimistolta!*

Hyvää kesää!

toivottuna hoitokunni

*Vietä kesää Kiljavalla!
 Mökki Koppelossa ja
 majoitusrakennuksessa
 vielä runsaasti tilaa.*

SAFAn apurahat ja avustukset 2017 haettavissa

SAFAn rahastoista on tänä vuonna haettavissa yhteensä 12 000 euroa. Apurahojen, kannustuspalkintojen ja avustusten saajista päättää SAFAn hallitus.

Viljo Revellin rahasto

Vuosittain vaihtuvista nimikkorahastoista on vuorossa vuonna 1966 perustettu Viljo Revellin rahasto, jonka tarkoituksena on tukea rakennustaidetta edistävää työtä opinto-, tutkimus- ja matka-apurahoin.

Avustus- ja kannustusrahasto

Rahaston tarkoituksena on edistää liiton tarkoituksen mukaisesti ihmisen ympäristösuhteita eheyttävää ja yhdyskuntarakenteita parantavaa rakennustaidetta jakamalla kannustus- ja palkintoja.

Rahasto tukee myös terveydellisistä syistä tai työttömyyden tai muiden vastaavien seikkojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin joutuneita arkkitehteja ja heidän perheitään.

Apurahojen hakemiseen ei ole määrämuotoista lomaketta, mutta hakemuksen tulee sisältää

- selvitys haettavan apurahan käyttötarkoituksesta ja perustelut
- haettavan apurahan summa ja mahdollisesti mistä rahastosta apurahaa haetaan
- mahdolliset muut samaan tarkoitukseen saadut apurahat
- listaus mahdollisista muista viimeisten 5 vuoden aikana myönnettyistä apurahoista
- lyhyt CV tai referenssilista (portfolio tarvittaessa).

Vapaamuotoiset hakemukset perusteluineen ja liitteineen tulee toimittaa pe 16.6.2017 klo 16 mennessä SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunnalle osoitettuna SAFAn toimistoon, Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki tai sähköpostitse osoitteeseen koulutus@safa.fi.

Lisätietoja antaa SAFAn koulutus- ja tutkimustoimikunnan sihteeri, erityisasiantuntija Pia Selroos, puh. 041 528 2952 tai pia.selroos@safa.fi.

The PORT Technology

Schindler supports urban development by exploiting the world's most advanced destination control system, the PORT.

The PORT
Technology

Schindler

Täältä tullaan, Makkara!

Kun olin vielä ulkopaikkakuntalainen lapsi, Helsingissä kohtasi Suomen huonointa palvelua. Kohteliaisuuskulttuuri muistutti tuolloin entisiä itäblokin maita. Jos puhuit Kehä III:n ulkopuolista murretta, kiitos ja konditionaali loistivat keskustelusta poissaolollaan.

Samaan ajankuvaan kuului, että katukuvan kansalaisaktivismia yritettiin tukahduttaa *Stop töhryille*-kampanjalla. Ideana oli kasata yksittäisen kiinnijääneen tääjään niskaan lasku kaikista vuoden aikana kaupungille tehdyistä graffiteista. Tätä laskua joutui maksamaan loppuelämänsä. Nyt vuosikymmenen jälkeen palvelukulttuuri on kääntynyt pääläelleen ja kaupunkisuunnittelun keskipisteessä on kaikille yhteinen, aktivoiva kaupunkitila. Graffitintekijät on tuotu putkasta taidemuseoon.

Menneen maailman kosketuksen kohtaa Helsingissä enää harvoin. Tässä mielessä Makkaratalo on Helsingin keskustan historiallinen helmi. Rakennus äänestetään avoimessa äänestyksessä joka vuosi Helsingin rumimmaksi rakennukseksi. Kun **Tapio Suominen** kuvasi vuonna 1980 nuorisoeleokuvaa *Täältä tullaan, elämä!*, hän valitsi Makkaratalon paikaksi, jossa elokuvan päähenkilö tekee itsemurhan. Nuorta miestä painavat tarkkailuluokka, murrosikä ja kiusaavat vartijat. Henkensä riistämiseen teinin ajaa vasta Makkaratalo. Sen parkkitasolla ei ollut toivoa paremmasta tulevaisuudesta, joten nuori tiputautuu loppukohtauksessa terassilta asfalttiin.

Makkaratalon tieltä purettiin vuonna 1878 valmistunut **Theodor Höijerin** suunnittelema Skohan talo. Sen omisti Suojeluskuntain Ase- ja Konepaja-Osakeyhtiö eli Oy Sako Ab. Yrityksen logoon tutustuu nykyään enää varusmiespalveluksessa. Sen löytää rynnäkkökiväärin laatikon vasemmasta kyljestä. 1800–1900-lukujen vaihteen ase-yhtiötä kiehtoi renessanssi. Keskieurooppalainen paroni **Thyssen-Bornemisza** kokosi tuolloin teräsyhtiö Thyssenin tykkirahoilla koko Euroopan suurimman yksityisen renessanssitaiteen kokoelman, joka on nykyään nähtävillä Madridissa. Sako seurasi Euroopassa vallalla ollutta asemaailman estetiikkaa. Ei liene sattumaa, että Skohan talo oli aikanaan keskustan kauneinta uusrenessanssia.

Makkaratalon outoon ulkomuotoon johtivat ”autot edellä”-ajattelu ja -työtapo. Peltilehmille varattiin paikoituskerros alakerran liiketilojen ja yläkerran toimistotilojen välistä. Alkuperäinen idea oli siis piilottaa autot pois katutasosta ja erottaa rakennuksen eri funktiot elegantisti. Idea kääntyi suunnittelu-

MENNEEN MAAILMAN KOSKETUKSEN
KOHTAA HELSINGISSÄ ENÄÄ HARVOIN.

City Center eli Makkaratalo vuonna 1967.

projektin aikana pääläelleen. Ensimmäisen ongelman aiheuttivat sisäöntulorampit, jotka suunniteltiin työntymään ulos Keskuskadulle. Ramppien visuaalista raskautta jouduttiin tasapainottamaan sillä, että koko pysäköintitaso piirrettiin työntymään ulos talon kyljestä. Tästä ulokkeesta piti tulla suorakulmainen, mutta kun suunnitelma eteni, sitä päätettiin keventää ja pyöristää. Lopputuloksena syntyi aidon urbaani Makkara.

Makkaratalon luojat **Viljo Revell** ja **Heikki Castrén** suunnittelivat kolme vuotta ennen Makkarataloa Turkuun KOP-kolmion. KOP-kolmio on äänestetty Turun rumimmaksi rakennukseksi. Rakennusten historia on kuin kaksi makkaraa. KOP-kolmion betonisen modernismin alta purettiin pikaisesti pois Turun vanha postitalo. Myös KOP-kolmio suunniteltiin autoilun ehdoin. Talon erikoisuuksiin kuuluivat toistuvasti rikkoutuvat ulkoliukuportaat ja drive in -pankki, jossa raha-asiat käytiin läpi pankkivirkailijan kanssa auton etupenkiltä. Turkulaista monumenttia ei nykyään voida purkaa yhtä helposti kuin postitaloa sen alta. Rakennus on ankuroitu paikalleen poikkeuksellisen syvälle maankuoreen juntatuilla teräspaaluilla.

Makkaratalon historiaan kietoutuvat olennaisesti yökerhot. Rakennuksen yöelämää hallitsi kuusi vuotta pintaliitopaikkojen kruunaamaton kuningas Namu. Yökerho tuli tunnetuksi asiakaskunnan vesirajaa hipovista minihameista, pröystäilevästä meiningistä ja *Ilta-Sanomien* satunnaisista pahoinpitelyuutisista. Listan vakiovalikoimiin kuului Cristal-samppanja, joka on saanut statusarvonsa yhdysvaltalaisilta räppäreiltä. Sen hintalappu yökerhossa pyöri neljänsadan kieppeillä.

Namun tilalle syntyi tänä vuonna uusi yökerho, Skohan. Nimi on monitulkintainen. Skohanin keulakuva ja omistaja **Cheek** kehottanee asiakkaita purkamaan Makkaratalo-frustraationsa ja vetämään rynnäkkökännit Oy Sako Ab:n nimissä.

Havu Järvelä

Aalto-yliopiston Arkkitehtikilta

Maisema-arkkitehtuurin tutkimuksen pioneeri

HISTORIA AUTTAA YMMÄRTÄMÄÄN
NYKYISYYTTÄ JA HAHMOTTAMAAN
ERILAISIA TULEVAISUUKSIA.

Vuonna 2016 Ranja Hautamäki valittiin Aalto-yliopiston arkkitehtuurin laitoksen uudeksi maisema-arkkitehtuurin professoriksi. Uusi työ monitieteellisessä ympäristössä on vaikuttanut innostavalta.

Vuoden 2016 alussa **Ranja Hautamäki** väitteli tohtoriksi ensimmäisenä maisema-arkkitehtina Suomessa. Hautamäen kiinnostus professuuriin oli herännyt erityisesti väitöskirjaa tehdessä. Työ tarjoaa väylän vaikuttaa maisema-arkkitehtuurin alaan, ja se yhdistää luontevasti kaikki Hautamäen kiinnostuksen kohteet: opetuksen, tutkimuksen ja praktiikan.

Ennen professuuria Hautamäki oli tehnyt monipuolisen uran ensin opetuksen parissa 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa ja toiminut sitten 13 vuotta Tampereella virkamiehenä maisemasuunnitteluyksikön vetäjänä. Työn ohella hän teki väitöstutkimustaan.

Tärkeitä aiheiksi professuurissaan Hautamäki nimeää ajankohtaiset globaalit kysymykset, jotka linkittyvät maisema-arkkitehtuuriin. Näitä ovat kaupunkirakenteen tiivistyminen, ilmastonmuutos, viherverkko kaupungissa sekä elämäntapojen ja arvojen muutos. Hautamäelle läheinen aihe ovat myös historialliset maisemat ja puutarhat, joista hän kiinnostui jo 1990-luvun puolivälissä.

Kunnallishallinnossa tehdyn uran pohjalta Hautamäki on kiinnostunut löytämään ratkaisuja siihen, kuinka rakentaa kestävää ympäristöä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Historiaa ja uutta tutkimusta

Hautamäen tavoitteena professuurissaan on kehittää maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelmaa sekä täsmentää oppi-
tuolien sisältöä ja kurssikonaisuuksia. Tähän asti on puhut-

tu opetuksen kolmijaosta maisemarakentamisen, maisemasuunnittelun sekä maiseman suojelun ja hoidon osalta. Hautamäen mukaan erityisesti maiseman hoidon tulisi laajentua käsittelemään hallintaa, strategista suunnittelua ja pitkän tähtäimen kehittämistä. Keskustelu kehitystoimenpiteistä onkin parhaillaan käynnistymässä, ja käytännön muutoksia koulutusohjelmaan on odotettavissa lukuvuonna 2018–2019.

Väitöskirjassaan Hautamäki tutki Helsingin kartanoympäristöjä. Historiallista jatkumoa hän haluaa korostaa myös opetuksessaan.

– Historia auttaa ymmärtämään nykyisyyttä ja hahmottamaan erilaisia tulevaisuuksia. Maiseman historian lisäksi olennaista on tuntee suunnittelun historiaa, joka ankkuroi oman toimintamme osaksi alan kehitystä, Hautamäki sanoo.

Uudessa työssään Hautamäki haluaa myös edistää alan tutkimusta. Maisema-arkkitehtuurista on toistaiseksi vain vähäisesti tutkimusta, ja erityisesti Hautamäki on kiinnostunut lisäämään tutkimusmenetelmien hyödyntämistä suunnittelun opetuksessa. Hänen mukaansa tutkimuksen ja praktiikan välille tarvitaan vuoropuhelua, jota voitaisiin edistää erilaisin suunnittelututkimuksen keinoin.

Alan tulevaisuuden suhteen Hautamäki toivoo, että maisema-arkkitehteja toimisi enemmän eri hallintokunnissa, kuten kaavoituksessa, rakennuttamisessa ja rakennusvalvonnassa. Lisäksi tulee tuoda vahvemmin esiin viherverkkojen merkitys ekologian, kaupunkien vetovoiman ja hyvinvoinnin näkökulmasta – ja turvata viherverkkojen laatu tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Tämän edistämiseksi olisi olennaista, että maisema-arkkitehdit ja kaupunkisuunnittelijat kokoontuisivat saman pöydän ääreen ratkomaan kasvun ja säilyttämisen välisiä kysymyksiä ja suunnittelemaan tulevaisuuden kaupunkia.

Anna-Leena Puska

Kerabit Aurinkokatto

- aurinkosähköä bitumikatolta

Ohuet, kevyet ja tehokkaat aurinkopaneelit integroidaan huomaamattomasti suoraan bitumikatteen pintaan ilman erillisiä kannatinrakenteita.

Tervetuloa tutustumaan Arkkitehtipäivien osastolle 6!

www.kerabit.fi

 Kerabit®

Millä teillä mielesi on?

Ajatukset voivat liikenteessä olla omilla teillään. OP Liikenneteko esittelee virtuaalimaailman, jossa voit kokea ympäristösi muiden silmin.

Katso milloin olemme kotikaupungissasi: uusi.op.fi/liikenneteko

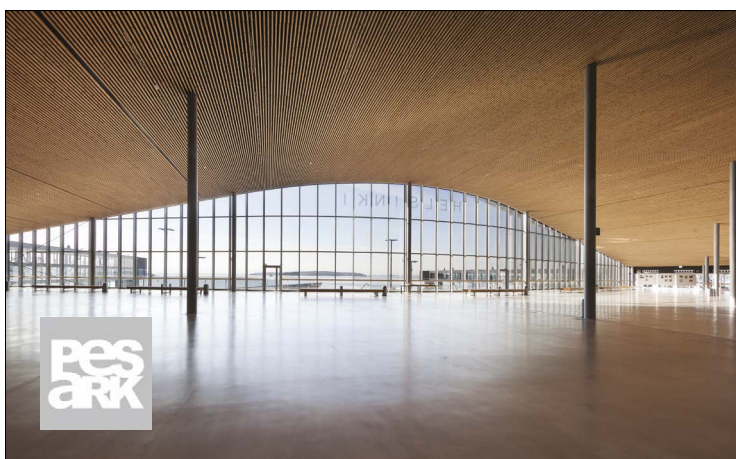

Futudesign

Haemme monialaiseen joukkoomme intohimoisesti arkkitehtuuriin suhtautuvia taitavia suunnittelijoita. Arvostamme konseptuaalista ajattelua ja 3d-osaamista.

Hakemukset ja lisätiedot work@futudesign.com

www.futudesign.com

HAEMME TOIMISTOOMME
PÄTEVIÄ SUUNNITTELIJOITA.
EDELITYKSENÄ ON ARKKITEHDIN
KOULUTUS JA VANKKA REVIT-OSAAMINEN.

HAKEMUKSET, CV JA LYHYT PORTFOLIO:

jarkko.salminen@pesark.com
puh 040 545 6766

tuomas.silvennoinen@pesark.com
puh 040 565 2745

PES-Arkkitehdit Oy
Ison-Antintie 8/Tynnyrintekijänkatu 1C
www.pesark.com

ARKKITEHTI

rakennusarkkitehtuurin,
talonrakennuksen ja korjausrakentamisen
monipuoliseen ja kokopäiväiseen
opetustyöhön.

Hakuaika päättyy 24.05.2017

Lisätiedot:

www.metropolia.fi/tyopaikat
jorma.lehtinen@metropolia.fi

Vaasan kaupunki
Vasa stad

Vaasan kaupunki hakee KAAVOITUSARKKITEHTIÄ

Mielenkiintoisiin maankäytön suunnittelutehtäviin
Virka painottuu asema- ja hankekaavoihin
Hakemukset **16.6.2017 mennessä**

Lisätietoja ja hakuohjeet avoimena olevasta virasta
www.kuntarekry.fi

TÖITÄ

kokeneille
projektiarkkitehdeille
Tampereella

aihioark.fi/rekry

AIHIO ARKKITEHDIT

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA

www.jaakkoheliovaara.fi

050 4337 499

CNC-työstöt, 3D-tulostus

TILITOIMISTO A-PALVELU OY

Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI

puh. (09) 6801 368

tilitoimisto@apalvelu.fi

Toimimme julkisten arvorakennusten
peruskorjaushankkeiden suunnittelijana ja
laajenevassa määrin asuntosuunnittelijana.

HAEMME

johtavaa arkkitehtia arvorakennusten
peruskorjaushankkeisiin sekä
pääsuunnittelijaa asuntosuunnittelu-
kohteisiin.

Toimimme ArchiCAD-ympäristössä.
Arvostamme korjaussuunnittelukokemusta.

Yhteydenotot: Vesa Tiilikka

puh. 0400 514 631

vesa.tiilikka@iss.fi

ISS Suunnittelupalvelut Oy

Kaksivuotiskatsauksessa kartoitetaan suomalaisen arkkitehtuurin parhaimmistoa viimeisten kahden vuoden ajalta, ja Katsauksesta koostetaan myös näyttely vuonna 2018.

Kohde-ehdotuksia otetaan vastaan toukokuun loppuun saakka, ja mukaan hyväksytään Suomessa toteutettuja ja suomalaisten ulkomaille suunnittelemissa rakennuksissa, maisemasuunnittelukohteissa sekä yhdyskuntasuunnitelmia. Asiantuntijoista koostuva tuomaristo päättää näyttelyyn valitut kohteet kesän aikana.

Katsaus 2018

etsii näyttelysuunnittelijaa / suunnittelutoimistoa

Suunnittelijan tehtävänä on koostaa uutta suomalaista arkkitehtuuria esittelevä Katsaus-näyttely tuomariston tekemän valikoiman pohjalta. Työn keskiössä on suunnitella näyttely, joka soveltuu myös kiertonäyttelyksi niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Suunnittelijalta toivotaan lisäksi kykyä hyödyntää digitaalista aineistoa monipuolisesti suunnittelutyön tukena.

Suomen arkkitehtuurin Kaksivuotiskatsaus 2018 koostuu näyttelyn lisäksi julkaisusta, tapahtumista ja verkkosivustosta. Näyttely avataan kesäkuussa 2018 Arkkitehtuurimuseossa Helsingissä.

Vapaamuotoiset hakemukset palkkiotoiveineen pyydetään lähettämään osoitteeseen katsaus@mfa.fi 31.5.2017 mennessä.

Lisätietoja: www.biennialreview.finnisharchitecture.fi
Tiedustelut: katsaus@mfa.fi

ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ
ARKKITEHTUURIMUSEO
SUOMEN ARKKITEHTILIITTO SAFA

Toteuta unelmasi

Honkarakenne Oy valmistaa Honka®-tuotemerkillään laadukkaita, ekologisia ja terveellisiä omakoti- ja vapaa-ajan asuntoja sekä julkisia rakennuksia suomalaisesta massiivipuusta. Vuonna 1958 perustettu yritys on toimittanut lähes 85 000 rakennusta yli 50 maahan. Talopakettit valmistetaan yhtiön omalla tehtaalla Karstulassa, Suomessa. Vuonna 2016 Honkarakenne-konsernin liikevaihto oli 36,1 miljoonaa euroa, josta viennin osuus oli 49 %.

HALUAMME VASTATA ENTISTÄ VAHVEMMIN SUOMEN
OMAKOTITALOJEN KYSYNTÄÄN. HAEMME TIIMIIMME

ARKKITEHTI- SUUNNITTELIJAA

Tehtäviisi kuuluu Honka-omakotitalojen ja vapaa-ajan rakennusten luonnos- ja lupakuvasuunnittelu kotimaassa. Toimit tiiviissä yhteistyössä myynnin ja muiden suunnittelijoiden kanssa ja vastaat osaltasi laadukkaasta asiakaspalvelusta ja yhteydenpidosta asiakkaisiin. Toimipaikkasi on Honkarakenteen viihtyisä toimipiste Tuusulassa. Asiakastapaamisia on myös Helsingin myymälässämme.

ODOTAMME SINULTA:

- Soveltuvaa koulutusta (arkkitehti tai rakennusarkkitehti) ja työkokemusta vähintään 3 vuotta
- Innostusta pientalojen ja vapaa-ajan rakennusten suunnitteluun
- Hirsirakennusten suunnittelukokemus katsotaan eduksi
- Keskeisten suunnitteluohjelmien (ArchCAD) tuntemus ja kokemus katsotaan eduksi
- Myyntihenkisyyttä ja kykyä ymmärtää asiakkaan tarpeet

TARJOAMME SINULLE:

- Mielekkään ja haastavan tehtävän maailman johtavan hirsitalovalmistajan kasvavilla omakotitalomarkkinoilla
- Hyvät mahdollisuudet oman osaamisesi kehittämiseen
- Vakituiseen työsuhteen ja kilpailukykyiset edut
- Mahdollisuuden edetä urallasi
- Muun organisaation tuen menestyksesi varmistamiseksi

Tehtävään liittyviin kysymyksiin vastaa designjohtaja Tanja Rytkönen, puh. 040 573 7006 ja kehityspäällikkö Marko Heinonen, puh. 040 556 5457

**Pyydämme palauttamaan hakemuksesi palkkatoiveineen
31.5.2017 klo 12.00 mennessä osoitteeseen
rekrytointi@honka.com, sähköpostiotsikkoon merkintä
ARKKITEHTISUUNNITTELIJA**

Tampereen Tilakeskus Liikelaitos/ Rakennuttaminen, suunnittelu ja valvonta
Tampereen Tilakeskus Liikelaitos vastaa kaupungin talonrakennusinvestointien toteutuksesta ja omaisuuden arvons säilymisestä sekä kiinteistönpidosta, kaupungin tilojen vuokralaskutuksesta ja kiinteistöpalveluiden tuottamisesta. Tilakeskuksen liikevaihto vuosisuunnitelman mukaan vuonna 2017 on noin 164 milj. euroa ja investointimääräraha noin 82 milj. euroa. Henkilöstömäärä on noin 230. Tarjoamme vastuullisia ja monipuolisia tehtäviä, hyvät mahdollisuudet oman osaamisen kehittämiseen, työpaikan Tampereen ydinkeskustassa ja kaupungin työntekijöilleen tarjoamat edut.

RAKENNUSARKKITEHTI ¹⁻⁰⁸¹⁻¹⁷

Rakennusarkkitehti vastaa pienten korjausrakentamishankkeiden arkkitehtisuunnittelusta. Lisäksi tehtäviin kuuluu yhteistyö erityissuunnittelijoiden kanssa, vuoropuhelu tilojen käyttäjien kanssa sekä työmaa-aikainen suunnittelu- ja valvonta ja suunnittelu- ja rakentamisvaiheen kokouksiin osallistuminen, yleensä hankkeen pääsuunnittelijana. Rakennusarkkitehti toimii suunnittelutiimissä, yhteistyössä projektipäälliköiden ja valvojen kanssa.

Arvostamme alan suunnittelukokemusta ja suunnittelutehtävissä hankittua itsenäisen ja vastuullisen työn kokemusta. Tehtävässä menestyminen edellyttää valmiutta itsenäiseen ja myös ryhmätyöskentelyyn sekä kokonaisuuksien hallintaa, innostusta oman ammattitaidon jatkuvaan kehittämiseen sekä hyviä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Tehtävässä edellytetään soveltuvaa korkeakoulu- tai aiempaa opistotasoista alan tutkintoa sekä Autocad-pohjaisen suunnitteluohjelmiston ja yleisten toimistosovellusten hallintaa. Toivottavaa on Revit- ja Photoshop-ohjelmien hallinta. Eduksi katsotaan muut hyvät ICT-taidot ja kyky omaksua uusia tietojärjestelmiä.

Lisätietoja tehtävästä antaa suunnittelupäällikkö Mauri Niemi puh. 050 345 1062 tai sähköpostitse etunimi.sukunimi@tampere.fi.
Haku aika päättyy 29.5.2017.

Katso tarkemmat kuvaukset ja hakuohjeet: www.tampere.fi/tyo

TAMPEREEN KAUPUNKI

Kaavoitusarkkitehti

SEINÄJOKI HAKEE luovaa ja kehittämishaluista kaavoitusarkkitehtia.

Tehtäviin kuuluu laatia ja valmistella asemakaavoja, ohjata niiden toteuttamisen suunnittelua sekä tarvittaessa osallistua yleiskaavatyöhön ja kaavoitukseen liittyvään ympäristösuunnitteluun.

Toimenkuva ja mahdolliset erityisvastuut määritellään valittavan henkilön työkokemuksen perusteella työyhteisön tarpeisiin sovitteen.

HAKEMUKSET: 5.6.2017 mennessä

LISÄTIETOJA: www.seinajoki.fi/tyopaikat

Lisää avoimia työpaikkoja: www.safa.fi

Tuusula

Tuusulan kunnan kuntasuunnittelu hakee virkaan KAAVOITUSPÄÄLLIKKÖÄ

Etsimme luovaa ja kehittämishaluista kaavoituspäällikköä mielenkiintoisten tehtävien pariin vetämään kaavoitusyksikköä.

Kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto (esim. arkkitehti tai FM/ suunnittelumaantiede), MRA 3 §:n mukainen kaavan laatijan pätevyys ja kokemusta alan ammattitehtävistä. Arvostamme yhteistyökykyä, esimies-, kaavasunnittelu- ja kuntakokemusta.

Palkkaus määräytyy kuntien teknisten sopimuksen palkkaryhmän III mukaan. Virka täytetään 1.8.2017 alkaen.

Lisätietoja ja jätä sähköinen hakemus ansioluettelointeen to 15.6.2017 mennessä osoitteessa www.tuusula.fi/tyopaikat.

Tuusula – palveleva, kestävästi kehittyvä kotikunta

www.tuusula.fi/tyopaikat

ODURMIT

*Yksilöllisiä ratkaisuja yksityisiin
ja julkisiin kylpytiloihin jo vuodesta 1972.*

JN

lvijuhani niemi oy
nimismiehenpelto 6, 02770 espoo
puh. 020 7780850 fax 09 8592022
www.lvijuhaniniemi.fi info@lvijuhaniniemi.fi

Ajatonta
tyylikkyyttä
tämän päivän
teknologialla.